

ШЕРЗОД
ҲИКМАТОВ

Уз 2
№ 47

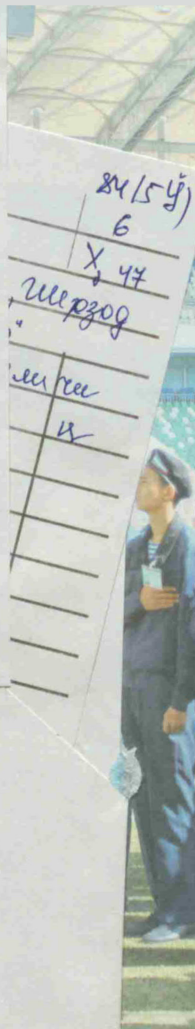
“ШУНҚОРЛАР” – ВАТАН ТАЯНЧИ

Kitob shu yerda ko'rsatilgan muddatdan
kechiktirilmagan holda topshirilishi shart

ilgarigi berilmalar miqdori _____

--	--

*Ўзбекистон Республикаси
Қуролли Кучлари
ташқил топганлигининг
26 йиллигига бағишланади*

ШЕРЗОД
ҲИКМАТОВ

“ШУНҚОРЛАР” –
ВАТАН
ТАЯНЧИ

Тўртинчи нашри

ТОШКЕНТ
“NOSHIRLIK YOG‘DUSI”
НАШРИЁТИ
2017

УЎК: 821.512.133.3

КВК: 84(5Ў)6

Ҳ – 47

Ҳикматов, Шерзод

«Шунқорлар» – Ватан таянчи. Шерзод Ҳикматов. Тўртинчи наشري. – Тошкент: “Noshirlik yog’dusi” наشريёти, 2017. – 152 б.

ISBN 978-9943-4756-8-7

Ушбу тўпламда муаллифнинг ҳаётида содир бўлган воқеа-ҳодисалар акс этган бўлиб, унутилмас онларнинг ўзига хос тарзда, содда тил билан ёритилганига гувоҳ бўласиз. Ҳарбий соҳанинг машаққатли синовларида тобланган Шерзод Ҳикматов ўзини тўлқинлантирган, мушоҳадага чорлаган ўй-фикрларини шеър, қатра ҳамда кичик ҳикоялар тарзида қаламга олади.

Китоб кенг ўқувчилар оммасига мўлжалланган бўлиб, ёшларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга катта ҳисса қўшишига ишонамиз.

УЎК: 821.512.133.3

КВК: 84(5Ў)7

Тақризчилар:

Х.САИДОВ,

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги
бўлим бошлиғи, подполковник

С.ҚУРБОНОВ,

Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими
Марказининг Сафарбарлик ишлари бўйича
бўлим бошлиғи

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳамда Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими Маркази Сафарбарлик ишлари бўйича бўлимининг 2016 йил 8 августдаги тавсиясига асосан нашрга тақдим этилган.

ISBN 978-9943-5060-7-7

© Шерзод Ҳикматов, 2017 й.

© “Noshirlik yog’dusi” наشريёти, 2017 й.

Биз шунга эришмоғимиз керакки, ҳарбий хизмат сўзда эмас, балки амалда фарзандларимизнинг, ёшларимизнинг нуфузли иши, шон-шарафи бўлмоғи лозим.

Ислом КАРИМОВ

ПАРВОЗИНГ ЮКСАК БЎЛСИН!

Парвозга шай турган бургутнинг ҳолати, кўз қарашларини кузатганмисиз? Унинг кўзлари ўткир, олис-олисларга қадалган, қанотлари учишга шай турган бўлади. У осмонларга парвоз этгиси, юксак чўққиларни эгаллагиси келади. Маррани узоқ ва бардавом олишга уринади. Мен мағрур бургутнинг бу ҳолатини каттакон жамиятга кириб келаётган ёшларга қиёслагим келади.

Ҳарбийлар бизнинг ишонган қўрғонимиз, суянган тоғимиздир. Улар бор экан, кўнгиллар тинч, осмонимиз мусаффо, қалбларда меҳр барҳаётдир. Муҳтарам Юртбошимиз, Қуроли Кучлар Олий Бош Қўмондони Ислом Каримов таъкидлаганидек, «Юрагида ўти бор, ориятли баҳодирларимиз бугун ортимда Ватаним бор, эл-юртим, ота-онам, севимли ёрим бор, деб ёвга мардона зарба беришга тайёр бўлиб тургани барчамизга куч-қувват бағишлаб, руҳимизни кўтармоқда».¹

Ёшларимиз – эртанги кунимиз эгалари, келажагимизни яратгувчи бунёдкорлардир. Шу

¹ И.Каримов. Терроризм хавфи тўғрисида. – Т.: «Шарқ», 2002. – Б. 103.

маънода шунқорларни ҳам ҳарбий соҳамиз-
нинг эгалари, нафақат ҳарбий, балки барча
тармоқларнинг эгалари дея айта олишимиз
мумкин. Улар тартиб ҳамда интизом билан,
қатъият ҳамда илмга чанқоқлик билан ўқиб
изланишмоқда, келажак учун дадил қадам
ташлашмоқда.

*Қудуқда сув азиз,
Тандирда-чи нон.
Тогларнинг бисоти,
Неча-неча кон.
Бел боғлаб майдонга
Чиқдингми энди
Сен ҳам бир каромат
Кўрсат, эй ўғлон!*

Мен Шерзоднинг кечинмалари, қалбидан
ўтаётган ҳисларини қораламаларида ифода-
лагани билан танишиб чиқиб, шундай хуло-
сага келдимки, у ўзи каби серғайрат ёшларни
атрофида бирлаштирмоқчи ва у ўзи камолга
етган Ватанининг тақдирига бефарқ эмас.
Шерзоднинг келгусидаги ишларига омад ти-
лайман.

**Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони,
халқ шоири**

*10 июль, 2016 йил.
Дўрмон*

ИНСОН ҚАЛБИ

Қўлингиздаги китоб муаллифи Шерзод Ҳикматов бежизга қўлига қалам олмаган. Унинг ўз дунёси, ўзгача бир дунёқараши, қалб изтироблари, ҳаётда кечирган воқеа-ҳодисалардан чиқарган хулосалари турли шаклларда баён қилинган. Аслида, Шерзоднинг шоирликка ёки ёзувчиликка даъвоси йўқ, у ҳарбий соҳада хизмат қилаётган фидойи йигитларимиздан. Айни шу фидойилик унинг қўлига қалам тутқазган. Ватанга муҳаббат, ватанпарварлик туйғуси, ўз юртини мард ва жасур ўғлонлар ҳимоясида кўриши, шу ишга камарбасталиги уни доимо ҳаракатга чорлайди. Натижада, қалб ҳарорати акс эттирилган, юрак нидоси шундоққина уфуриб турган сатрлар қоғозга тушганки, ундаги ҳар бир сўз бизнинг-да юрагимизга яқин сўзлардир. Биринчи Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганидек: «Барчамизга маълумки, инсон ўзлигини англагани, насл-насабини чуқурроқ билгани сари юрагида Ватанга муҳаббат туйғуси илдиз отиб, улғая боради, бу илдиз қанча теран бўлса, туғилиб ўсган юртга муҳаббат ҳам шу қадар юксак бўлади».²

Очиғи, ўз қалб изтиробларини ҳам назмий, ҳам насрий тарзда ифодалаш ҳамма ижодкорга ҳам насиб этавермайди. Ажабки, Шерзодга шундай иқтидор насиб этибди, биноба-

² И.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. – Т.: «Маънавият», 2008. – Б.90.

рин, у ўзининг болалик йилларидаги ҳаётини қисқа ва лўнда қилиб, битиклар тарзида баён этса, ўспиринлик ва ёшлик йилларида қалбини тўлқинлантирган туйғуларини шеърга солади, улғайиб, ҳаётнинг пасту баландини, аччиғу чучугини тотиб кўрганини эса қатра ва битиклар тарзида ифода этади.

Шерзод Ҳикматов битиклари жуда содда ва ихчам бўлса-да, уларда ҳаёт ҳақиқати, фалсафий мушоҳадалар акс этган. Масалан, «Осмоннинг охирини топдим», «Белбоғ», «Асл йигит» каби қатраларда айтилган фикр, ҳаётий хулоса ҳар бир ўқувчини фикрлашга, мушоҳада юритишга чорлайди, мисраларнинг айримлари кишини ўйга толдиради. Тўғри, муаллиф қоралаган сатрлар бадийлик мезонларига тўлақонли жавоб бермаслиги мумкин. Лекин муҳими бу эмас. Муҳими унда фикрнинг борлиги, ҳаётидаги баланд-пастликлардан тўғри хулоса чиқаролганлиги, қолаверса, қалбидаги маънавий эҳтиёж ўрнини мисраларда ифода этишга интилишидир ва мен Шерзоднинг бу интилишини қўлаб-қувватлайман.

Маълумки, мамлакатимизда маънавият ва маърифат масалаларига жиддий эътибор қаратилиб, ёшлар маънавиятини ўстириб боришнинг хилма-хил усуллари қўлланилмоқда. Назаримизда, Шерзод Ҳикматовнинг мазкур китоби ҳам ёшлар қалбига йўл топадиган, ҳарбий хизматчиларга асқотадиган, уларнинг қалбида ҳам эртанги кунга умид ва ишонч уйғотадиган кичик бир дастуриламал бўлиб хизмат қилади, деб умид қиламан.

Раъшан ЖОМОНОВ,
филология фанлари номзоди, доцент

ЖАСОРАТГА УНДОВЧИ САТРААР

Очиғини айтганда, бугунги глобаллашув жараёнларида ҳар бир ёш йигит ёки қизнинг қалбида Ватанга муҳаббат туйғусини шакллантириш, улар онгида киндик қони тўкилган шу Она юртнинг қадрига етиш тушунчасини уйғотиш долзарб вазифаларимиздан саналади.

Шерзод Ҳикматовнинг оддий ва самимий сатрларда баён қилинган «Шунқорлар – Ватан таянчи» номли тўплами айниқса ёшларимизни ватанпарварликка ундовчи мисралари билан эътиборга молик. Қатраларида Ватан ҳимояси учун жонини ҳам аямайдиган йигитнинг фидойиликка, ҳарбийликка ундовчи мисралар талайгина.

Эҳтирос ва ҳис-ҳаяжонга тўла қалбнинг маҳсули бўлган бу асарнинг чоп этилиши, менинг назаримда, тарбиявий аҳамият касб этади. Чунки унда инсонийлик, адолат, меҳр-муҳаббат, жасорат, матонат тушунчалари ҳаётий мисолларда, ишонарли тарзда ҳикоя қилиб берилган. Шу билан биргаликда, ёвузлик, жоҳиллик, лоқайдлик каби иллатлар ҳам кўрсатиб берилган.

Асар бир қарашда оддийдек туюлса-да, унинг таг замирида бугунги куннинг долзарб масаласи – жамият аъзоларининг умумий мақсадига айланган комил инсон тарбияси

ўрин олган. Муаллифнинг «Асл йигит хотин молига кўз олайтирмайди», деган жумласига эътибор қаратадиган бўлсак, бутунги кунда қизларнинг мол-мулкига учиб уйланаётган ёки хотини билан мулк талашиб судма-суд юрган айрим йигитлар кўз олдимизда гавдаланади.

Шерзод Ҳикматов бутун миллий урф-одат, қадрият ва маданиятимизга рахна солаётган «оммавий маданият» ҳақида ҳам сўз юритаркан, «Оммавий маданият – сиртдан қараганда ниҳоятда чиройли кўринадиган, аслида эса минг йиллик қадриятларимизга рахна соладиган, уни таг-томири билан юлиб ташлашга ҳаракат қиладиган чиркин илатдир», дея ўз қарашларини тўлақонли, асосли баён этган.

Ушбу асар ёш авлодни буюк аجدодларимиз анъаналарига садоқат руҳида тарбия топишларида, ватанпарвар инсонлар бўлиб улғайишларида ўз ҳиссасини қўшади, деб умид қиламан.

**Маълуда ЗИЯЕВА,
1-Республика тиббиёт
коллежи директори**

КЕЛАЖАККА ДАДИЛ ҚАДАМ

Мана, бир неча йилдирки республика-миз ўқувчи-ёшларини Қуроли Кучлар са-фига – ҳарбий хизматга ва олий ҳарбий би-лим юртларига киришга тайёрлаш, уларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб қилиш, уларнинг ўзаро мада-ний-спорт алоқаларини йўлга қўйиш мақса-дида «Шунқорлар» ҳарбий-спорт мусобақа-лари ўтказиб келинмоқда.

«Чақирувга қадар бошланғич тайёргар-лик» фани Ўзбекистон Республикаси «Уму-мий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ ташкил этилган бўлиб, республикадаги барча касб-ҳунар коллежлари ва академик лицей-ларда ўқитилади. Тошкент шаҳрининг Чи-лонзор туманида жойлашган 13 та касб-ҳу-нар коллежи ва 4 та академик лицейлар-да ҳам ушбу «Чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик» фани юқори савияда ўқитил-моқда, келажагимиз эгалари бўлган ёшла-римиз онгига ҳарбий-ватанпарварлик ғоя-ларини сингдиришда кўплаб устозлар наза-рий ва амалий ишларни олиб бормоқдалар.

Бу борада Ўзбекистон Республикаси Му-дофаа вазирлиги Чилонзор туман мудофаа ишлари бўйича бўлими Чақирилувчиларни ҳарбий хизматга тайёрлаш бўлинмаси бош-

лиғи Шерзод Ҳикматовнинг хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтишимиз лозим. У бошчилигидаги ҳарбий раҳбарларимиз ёшларимизнинг ҳар томонлама – жисмоний, руҳий ва маънавий жиҳатдан камол топишлари учун астойдил иш олиб бормоқдалар. Бошланғич ҳарбий тайёргарлик ишларининг самарадорлиги бўйича бизнинг Чилонзор тумани бир неча йиллардан бери Республикада илғорликни қўлдан бермай келмоқда.

Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш борасидаги натижаларимиз самарадорлиги йилдан-йилга ошиб бормоқда. Бунинг яна бир сабаби коллеж ва академик лицейларда фаолият олиб бораётган ҳарбий раҳбарларнинг ўз вазифаларига масъулият билан ёндашаётганларида деб биламан.

Бир кунлик ўқув машғулоти ҳар ойнинг биринчи чоршанбасида ўтказилади. Бу ўқув кунда «Чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик» фанига оид янгиликлар билан танишиб, фандаги бошқа мавзулар ҳақида фикр алмашинади.

Уч кунлик ўқув машғулоти январь ойининг биринчи ўн кунлигида ўтказилади. 14 январ – Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил топган кунни тантанали равишда ўтказиш ва уни оммавий тарғибот воситалари ёрдамида ёритиш учун Шерзод Ҳикматов бошчилигида режа ишлаб чиқилади. Режага асосан Чилонзор туманидаги барча касб-ҳунар коллежларида ва академик лицейларда бу байрам жуда кўтаринки руҳда ва аъло даражада ўтказилади. Бу тад-

бирларга иккинчи жаҳон уруши қатнашгчилари, фронт ортида хизмат қилган фахрийлар, байналмилал жангчилар, ҳарбий қисмлардан офицерлар, сержантлар, аскарлар, оркестр, ашула ва рақс ансамбллари таклиф этилади.

Август ойида бўлиб ўтадиган беш кунлик ўқув жараёнида ҳам бир йиллик иш режалари кўриб чиқилади, янги ўқув йилига пухта тайёргарлик бошланади.

Ватанни севиш – бу ўз ўлкаси тарихи, маданияти, қадриятларини билиш ва уни кўз қорачиғидек асраш демакдир. Ватанпарварлик – бу элим деб, юртим деб ёниб яшашдир. Чилонзор туман мудофаа ишлар бўйича бўлими Чақирилувчиларни ҳарбий хизматга тайёрлаш бўлинмаси бошлиғи Шерзод Ҳикматов ёш бўлишига қарамай интилувчанлиги, тиришқоқлиги, ҳаракатчанлиги билан атрофдагилардан ажралиб туради. Сўнгги етти йил давомида унинг фидойилиги билан Чилонзор тумани ёшлари турли йўналишлардаги танловларда, жумладан, «Шунқорлар» ҳарбий-спорт мусобақаларида бир неча бор Республика босқичи ғолиби бўлдилар.

Бундан ташқари, унинг жонкуярлиги, талабчанлиги сабаб тумандаги барча коллеж ва академик лицейларда Чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик таълими дастури асосида ўқув хоналари талаб даражасида жиҳозланди. Шу билан биргаликда ўқувчи-ёшлар ўртасида олий ҳарбий таълим муассасаларида тарғибот ва ташвиқот ишлари кенг кўламда йўлга қўйилди. Ҳар йили Чилонзор туманидан олий ҳарбий таълим му-

ассасаларига кириб, ўқишларини давом эттираётган ёшлар сони йилдан-йилга ортиб бораётгани фикримизнинг далилидир.

2008 йили Чилонзор туманидаги атиги битта коллежда «Шунқорлар» кийими мавжуд эди. Шерзод Ҳикматовнинг жонкуярлиги, шижоати билан ҳозирги кунга келиб барча ўқув юртлари «Шунқорлар» жамоаси янги кийимга, яъни формага эга бўлдилар.

Бугунги кунда «Шунқорлар» ҳарбий-спорт мусобақалари юксак савияда, кўтаринки руҳда ўтказиб келинмоқда. Пухта ҳарбий-тактик тайёргарликка эга бўлиб бораётган гуруҳларимиз саф тайёргарлиги ва тақдимот жараёни муҳташам «Бунёдкор» спорт майдонида ўтказилиб, оммавий ахборот воситалари орқали намоиш этилмоқдаки, бу бутун Ўзбекистон халқига бошланғич ҳарбий тайёргарлик ишларидаги ютуқлар ҳақида тасаввур қилиш имконини беради.

Шерзод Ҳикматовнинг ташаббускорлиги ва жонкуярлиги натижасида ёшларда мардлик, қатъиятлилиқ фазилатларини шакллантириш, интизом ва жамоатчиликка таянишга ўргатиш каби кўплаб яхши тадбирлар амалга ошириб келинмоқда. Биз, Чилонзор тумани ҳарбий раҳбарлари шундай ёш, шижоатли, фидойи кадрларга суянамиз ва улар билан фахрланамиз.

Шухрат ПОЛВОНОВ,
Байналмишлал жангчи

ЁШЛАРНИ ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШ – АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИМИЗДАН БИРИ

Бугунги глобаллашув даврида «оммавий маданият» деб аталган оқимнинг ёшлар он-гига салбий таъсири, миллий-маънавий, минг асрлик қадриятларимизга раҳна солаётгани, уларни тобора ўз домига тортишга уринаётгани барчамизни, ўзини ватанпарвар деб билган ҳар бир юртдошимизни огоҳликка даъват этиб, кўзимизни каттароқ очишга, атрофда содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларга эътиборлироқ бўлишга ундамоқда.

Ҳозирда дунё саҳнида рўй бераётган тўс-тўполонлар, кўплаб бегуноҳ инсонларнинг қони тўкилаётгани, манфур кучлар томонидан илгари сурилаётган ёт ғоялар жамиятнинг нозик қатлами бўлган ёшларнинг қалбига кириб қолаётгани, улар амалга ошираётган инсон тасаввурига сифмайдиган қабиҳликлар ёшлар тарбияси энг устувор масалалардан бири эканини ҳаётнинг ўзи бизга қайта ва қайта исботлаб бермоқда.

Интизом бор жойда албатта, ютуқ, ривожланиш бўлади. Тартиб йўқ жойда эса табиийки, уруш-жанжал, бошбошдоқлик, тарафкашлик авж олади. Тарихдан яхши маълумки, қаерда тартибсизлик, фаҳш, ўзбошим-

чалик каби салбий иллатлар авж олса, ўша ер барбод бўлган, таназзулга юз тутган.

Минг шукрлар бўлсинким, бизнинг юртимизда тартиб-интизом ҳукмрон, осмонимиз мусаффо, жамиятимизда соғлом фикрли инсонлар борлиги учун ҳам бутунги тараққиёт, бутунги дориламон кунлар бизга насиб этиб турибди. Ёшларимиз замонавий талаблар асосида таълим-тарбия олаяпти. Тўғри, гуруч курмаксиз бўлмаганидек, баъзи бир ёшларимиз билиб-билмай, кўр-кўрона «оммавий маданият» тузоғига тушиб қолмоқда. Виртуал ўйинлар, пирсинг, татировка, селфи каби ёт иллатлар ўзбек ёшлари қалбини эгаллашга, уларни қабих тўрлари билан ўраб олишга уринаяпти. Аммо биз тарихи шонли, келажаги буюк халқ фарзандларимиз. Боболаримиз ўз вақтида дунё тараққиёти учун тамал тошини қўйганини жаҳон афкор оммаси яхши билади, эътироф этади.

Мен шунқорлар сиймосида ватанимизга садоқат билан хизмат қиладиган, юрти учун жонини беришга тайёр мард, жасур, қадмидан ўт чақнайдиган ўғил-қизларимизни тасаввур қиламан. Шунқорлар – Она Ватанимиз таянчи, суянчи бўлишига ишонаман.

Мана шундай ишонч ва умид мени қўлингиздаги китобни ёзишга ундади. Унда меҳнат фаолиятим, шахсий ҳаётимдан чиқарган хулосаларимни баён этишга ҳаракат қилдим. Эртанги кундан нималарни кутаяпман, Ватаним олдидаги масъулиятим қандай, ота-онам

учун қандай яхшилик қила оламан деган саволлар ҳеч тинчлик бермайди. Истардимки, юртимизнинг камолга етаётган ҳар бир ўғлони, ҳар бир қизи қалбини ҳам мана шундай истаклар эгалласин.

Китобни ўқиб тугатганингиздан кейинги фикрларингиз, хулосаларингиз мен учун қадрли, азиз юртдошим.

Муаллиф

ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

ТАРБИЯЧИНИНГ «ТАРБИЯСИ»

Навоий вилоятининг Хатирчи тумани марказида Самарқанд кўчаси бор. Болалигим кечган бу кўча мен учун энг азиз гўшалардан бири. Эсимда, ўша пайтлари «Мажнунтол» номли мактабгача таълим муассасасига қатнардим. У ердан олган хотираларим бир олам. Бир куни денг, ерда ётган тошнинг япалоқлигига ишқим кетиб, уни осмонда учадиган жисм деб ўйлаб, само бағрига улоқтирдим. Отган тошим кўкка парвоз қилиш ўрнига тўппа-тўғри ошхона деразасига бориб тегди. Дераза чилчил бўлиб синди. Бунни кузатиб турган тарбиячим мени қаттиқ жазолади. Эртаси куни эса, боғчадошим ҳамда ён қўшним бўлган ўртоғим Камол билан тушликдан сўнг бериладиган танаффусдан фойдаланиб, Оқдарёга чўмилгани боришга келишиб олдик.

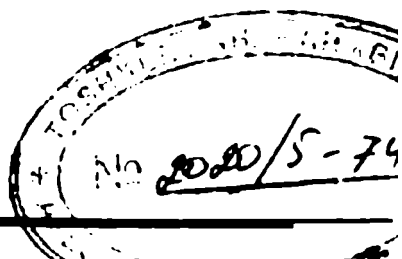
Бунни қарангки, эртаси куни боғчани тарк этиб, бир ярим километрча узоқликдаги дарё кўприги томон югурдик. Дарёга етиб келганимизда сув шиддат билан оқарди. Оқиб кетмаслик учун дарёнинг саёзроқ жойини қидира-қидира сувга тушдик. Эндигина сузишни бошлаган эдик ҳамки, биз томонга важоҳат билан югуриб келаётган аёлга кўзимиз тушди.

Тарбиячи опамиз бизни қандай топди экан? Бу сафар ҳам жазодан бенасиб қолмадим. Ўртоғим ҳам роса таъзирини еди.

Боғча опанинг берган жазосидан хомуш бўлиб, хаёлан мазайканинг нўхотдек келади-ган донасини ўйнаб бурнимга тиқиб қўйдим. Шунча ҳаракат қилсам ҳам чиқара олмадим. Уйдагиларнинг койишидан қўрқиб, бу воқеа ҳақида ота-онамга айтмадим.

Тонг саҳар уйғонганимда бурнимнинг шолғомдек шишиб кетганини билдим. Отам жонимни оғритиб бурнимдаги донани дўхтирларнинг қисқичи билан олиб ташлади. Тарбиячининг ўта даражада қаттиққўллиги сабаб, мурғак қалбимда тан азобидан жароҳатлар қолди.

Сўзимнинг охирида боғча тарбиячиларига икки оғиз сўз айтмоқчиман: Қадрли опа-сингиллар! Қўл остингизда тарбияланаётган бўлғуси шунқорларни қаттиқ койиманг, улар ҳали гўдак. Улардан катта инсонларга хос фазилатларни талаб қилманг. Бола чўмилишни хоҳлабдими ёки ўйинни истабдими, унга шароит яратинг. Унинг дунёсида қўлингиздан келса кема ясаб, ушбу кемада бирга сузинг. Болакай кема капитани бўлиб ўз кемасини бошқарсин, уни уммон, довулларида олиб чиқсин. Сиз унга эшкак бўлинг, сиз унга тиргак бўлинг. Асло уни кемадан итариб юборадиган довул бўлманг. Болажонлар ўзларига тиргак бўлган инсонларни ҳеч қачон унутишмайди.

МАКТАБ ВА ЛИЦЕЙ ҲАЁТИ

Мактаб даврида ўқитувчиларим қил устида турибсан, деб мени кўрқитишарди. Сабаби, жуда шўх эдим. Мактабни тугатганимдан сўнг, ўқишни лицей-интернатда давом эттира бошладим. Бу ерда талаб қаттиқ, назорат кучли эди. Тўғриси, кўпчилик курсдошларим қатори менинг ҳам интернат ҳаётига мослашишим қийин кечган. Мактаб ва лицейда мен учун тортилган қилдек ҳаёт кўприги мустаҳкам олтин кўприкка айланди. Устозларимнинг тарбияси мени энг аълочи ўқувчилар сафига қўшди. Ҳар гал муваффақиятга эришганимда қалбимда устозларимга нисбатан миннатдорлик ҳиссини туяман.

ҲАЁТ МАКТАБИ

Лицей-интернатни тамомлаб, Самарқанд Олий Ҳарбий Автомобил Қўмондонлик Муҳандислиги билим юртига ўқишга қабул қилиндим. Шу тариқа ҳарбий ҳаёт бошланди. Дала майдонига 40 кг юк билан 15 чақирим масофага югуриб кетдик. Қирқ кун мобайнида дала майдонида бўлдик. Баъзи бир курсдошлар машғулотларга чидай олмай, уйларига қайтиб кетишди.

Ўша ерда сувнинг нақадар буюк неъмат эканига ишонч ҳосил қилган эдим. Сув курсантларга меъёрдан ортиқ берилмас, биз сувсизликка чидашга, сабр-тоқатимизни тоблашга мажбур эдик. Мактаб ва лицейдаги фидойи

устозларимнинг берган тарбияси мени тўрт йил ичида машаққатли машғулотларга чидашга ўргатди. Билим юртини имтиёзли диплом билан тугатдим.

Бугунги кунда аксарият ёш укаларимизнинг олий ҳарбий таълим муассасаларига бўлган қизиқиши ортиб бораётир. Улар келажакда Она юртимизнинг мустаҳкам кўрғони посбонлари бўлишига ишонаман. Ҳарбий ҳаёт мактаби йигит кишини асл ўғлон қилиб тарбиялаб, вояга етказишига ишонч ҳосил қилдим.

ПОЛКОВНИК БЕРГАН САБОҚ

2004 йилнинг ёз фасли эди. Тошкент шаҳрида умумармия ўйинлари бўлиб ўтди. Бизнинг Самарқанд Олий Ҳарбий Автомобил Қўмондонлик Муҳандислик билим юрти жамоаси барча спорт турлари бўйича ғолиб бўлиб, кўчма кубокни қўлга киритди. Қувончимизнинг чеки йўқ. Мусобақанинг сўнгги куни биз ғолибларга Марказий ҳарбий спорт клуби (МҲСК) майдо-нида ҳордиқ чиқариш учун имконият яратиб берилди. Спорт клуби ўша йиллари пойтахтимизнинг муҳташам «Бунёдкор» марказий стадиони ўрнида жойлашган эди.

Ёшлигимдан бильярдни яхши кўрганим учун хизматдошларим билан ўйинга шўнғиб кетдим. Бу орада ҳарбий билим юрти «Жисмоний тарбия» кафедраси бошлиғи бизга таниш бўлмаган полковник билан бильярд столи ёнига келишди. Улар ёзнинг жазирамасида ҳавасимизни келтириб, муздеккина минерал сувни ичиб ўзаро суҳбатлашишарди. Полковник қў-

лидаги шишани бильярд столи устига қўйиб, суҳбатни давом эттирарди. Мен бу пайтда узоқда турган тошни мўлжаллаётгандим. Хаёлим муздеккина минерал сувга кетдими ёки бошқа сабабданми, тошни қаттиқроқ уриб юбордим. Тош ҳавога кўтарилганича тўппа-тўғри шишадаги сувга бориб тегса бўладими! Яна денг, шишанинг ўрта қисми қолиб, бош қисми парчаланиб кетди. Ўша парчалардан бири полковникнинг бўйнига санчилди. Қўрқиб кетдим, чунки бу ишим учун ҳарбий билим юртидан ҳайдалишим аниқ эди-да!

Шиша қадалган жойдан тизилаб қон оқди. Полковник вазминлик билан қон кетаётган жойга рўмолчасини қўйиб, бизга қараб ўйинни давом эттираверинглар, деди. Кўзлари катта-катта бўлиб кетган кафедра бошлиғимиз:

– Нима қилиб қўйганингни биласанми курсант? – дея менга бақира кетди. Мен билмасдан тан жароҳати етказиб қўйган инсон Мудофаа вазирлигининг катта лавозимдаги ҳарбий хизматчиси экан. Полковник мен бу ишни қасддан қилмаганимни, бундай тасодифлар ҳаётда бўлиб туришини тушунтириб, менга далда берди. Бу инсоннинг вазиятга ҳаққоний баҳо бергани, мени ноқулай вазиятдан олиб чиққани бир умрга сабоқ бўлди.

ҒАЛАБА ВА МУСТАҚИЛ ҲАЁТ

Кўчма кубокни қўлга киритиб, кўтаринки кайфиятда ҳарбий билим юртимизга қайтдик. 2005 йил 18 июн куни севимли масканимиз билан хайрлашиш фурсати етди. Битирув ке-

часи куни батальон командирининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари, майор Алишер Нарзуллаев мени ёнига чорлаб, ўзинг ва хизматдошларинг номидан сўзга чиқ, деди. Мен минбарда туриб қаерда ва қайси лавозимда бўлмайлик, доимо устоз ва командирларимизнинг ишончини оқлашга, юртга садоқат билан хизмат қилишга ваъда бердим.

Ўша вақт бизга батальон командиримиз майор Муслим Гасановнинг мактубини ўқиб беришди. Командиримиз Германияда хаста рафиқасининг дардига шифо излаб юрганига қарамай, биз курсантларга меҳр кўрсатгани юрагимизни тўлқинлантириб юборди.

Лейтенант унвонини қўлга киритиб, ҳарбий хизматни давом эттириш учун Тошкент шаҳрига йўланма берилди. Бу ерда ҳам вазифаларни садоқат билан бажаришга ҳаракат қилдим. Жигарим хасталанганлиги туфайли операция столига ётишга мажбур бўлдим.

Оёққа тургач, хизматни давом эттирдим. Шу орада уйландим, ола хуржун бўйинга илинди. Хизматчилик, ишим Фарғона шаҳрига кўчириладиган бўлди.

ОИЛА

Тақдир экан, Фарғонада турмуш ўртоғим билан ажрашишга қарор қилдим. Суд томонидан белгиланган муддатда ажрашдик. Ҳарбийнинг аёли оғир-вазмин, сабр-бардошли бўлиши талаб этилади. Аёлим билан негадир муросамиз келишмади. Хатоларимни бирма-бир қорозга ёзиб чиққач, айб ўзимдан ўтганига амин бўлдим. Кўз олдимга ширин қизалоғимнинг отасиз, ўк-сиб вояга етиши келганда, ўзимдан нафратланиб кетдим. Негаки, Биринчи Президентимиз Ислом Каримов «Юксак маънавият – енгилмас куч» асарида ниҳоятда тўғри таъкидлаганидек: «...бу ёруғ дунёда ҳаёт бор экан, оила бор, оила бор экан, фарзанд деб аталмиш бебаҳо неъмат бор, фарзанд бор экан, одамзот ҳамиша эзгу орзу ва интилишлар билан яшайди».

Оиласини асраб қололмаган йигит қандай қилиб юртини ғанимлардан ҳимоя қила олади, деб ўйладим. Раҳбариятдан мени захирага бўшатишларини сўрадим.

Захирага бўшагач, оиламни қайта тикладим. Шунда онам кўзларида ёш билан: «Болам, мактаб давридан то ҳозиргача ўз билганингча яшадинг. Хотининг билан ҳам ўзбошимчалик қилиб ажрашдинг. Ҳарбий хизматдан ҳам

ўз хоҳишингга кўра бўшаб, ҳаётда ютқазган эдинг. Оилангни тиклаб, биринчи хатоингни тўғриладинг. Энди ўз олдингга аниқ мақсад қўйиб олсанг-чи, болам!» дедилар.

Онажонимнинг ушбу сўзлари мени чуқур ўйга толдирди... Ўзимни мевасиз ва япроқлари тўкилган ёлғиз дарахтдек ҳис қилдим. Мен учун бамисоли қишнинг қаҳратон аёзи бошланган эди.

ПРЕЗИДЕНТ НОМИГА МАКТУБ

Онам Юртбошимиз номига: «Ўғлим ҳарбийликни жонидан ортиқ яхши кўради. Ҳатто медал ҳам олган. Тушунмовчилик сабабли ишдан бўшади», деган мазмунда мактуб йўллабди. Бир нусхасини менга кўрсатиш мақсадида Тошкентга олиб келди. Мактубни ўқиб, бекор ёзибсиз дея онам бояқишни койидим-да, ўша заҳоти Президент Девони сари ошиқдим. Масъул ходимлар билан учрашиб, хатни бекор қилдим. Ростдан ҳам, раҳбарларни менинг муаммоларимдан бошқа ишлари каммиди, ахир. Сабот ва матонат билан ишласанг, амалда ўзингни кўрсатсанг, албатта ютуққа эришасан, деб ўзимга ўзим далда бердим.

БЎШ ИШ ЎРИНЛАР ЯРМАРКАСИ

2009 йилнинг июл ойида Бобур номидаги истироҳат боғида бўш иш ўринлар учун меҳнат ярмаркаси ўтказилди. Табиийки, у

ёққа бормаслигим мумкин эмас эди. Ишона-
сизми, ҳар бир соҳа бўйича иш бор. Узоқдан
ҳарбий кийимдаги одамларни кўриб қолдим.
Минг бир ўй-хаёл ичида уларнинг ёнига бор-
дим. Иш сўрадим.

– Иш бор, йигитча. Ойлиги 170 минг. Ҳар
куни маҳаллама-маҳалла чақирув қоғозлари-
ни тарқатасан, – дейишди. Ўша пайти бу пул-
га рўзғор тебратиш қийин эди. Аммо севган
касбимга бўлган меҳр мени ўзига оҳанрабодай
тортди, рози бўлдим. Улар айтгандек, кўча-
ма-кўча юрдим, маҳалла фаоллари билан ел-
кама-елка ишладим. Ҳалол меҳнат, пешона те-
рига келган ойликка рўзғор тебратдим.

Биринчи Президентимиз Ислон Каримов
таъкидлаганларидек: «Мен ғурур ҳақида кўп
гапираман. Негаки, ғурур ва ифтихор билан
яшаш ўзликни асраш, бу дунёда ҳеч кимдан
кам бўлмасдан барчага тенг муносабатда бўлиш
деганидир. Бундай ҳаёт тарзига ҳамма ҳам эри-
шавермайди. Ўзбек халқининг бағрикенглик,
меҳр-оқибат, саховатпешалик каби кўплаб чин
инсоний фазилатлари қаторида яна шундай
улуғ хусусияти борки, у ҳеч қачон, ҳеч кимнинг
олдида бош эгмаган. Буюк аجدодларимизни,
Амир Темур бобомизни эсланг, уларнинг ўғит-
ларига қулоқ тутинг. Ҳар қайси одам – у қан-
дай ёшда бўлмасин, қаерда ва қайси лавозимда
ишламасин – бошига қандайдир офир иш ёки
ташвиш тушганида, мен кимман, қандай буюк
зотларнинг авлодиман, деган саволни ўзига бер-
са, тўғри йўлни албатта топади».

Дарҳақиқат ҳаёт синовларидан оғишмай қадам босаётган ҳар бир ёш йигит учун ушбу ҳаётӣ сўзлар, фахр ва ифтихор бағишлаб, келажакка дадил қадам босишимизга куч ва асос бўла олади.

«ШУНҚОРЛАР» МАСЪУЛИЯТИ

Ўқув муассасаларидаги ҳарбий раҳбарлар орасидаги ҳаётим бошланди. Етти йил давомида кўплаб коллеж ва лицей ўқувчилари ичида жисмоний жиҳатдан етук, маънавий жиҳатдан баркамол шунқор йигит-қизлардан иборат жамоа тўплашга муваффақ бўлдик. Биз ташкил этган «Офицерлик – шарафли касб», «Мардлар кўриқлайди Ватанни», «Мард майдонда синалади» каби тадбирлар кўпчилиكنинг эътибори ҳамда эътирофига сазовор бўлди.

Ўқув муассасаларида олиб борилаётган «Чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик» фанига оид машғулотлар ўқувчиларнинг ҳар томонлама чиниқишларига катта ҳисса қўшди. Олий ҳарбий билим юртларига, ҳарбий хизмат турларига, мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотига саралаш ишларида ҳам амалий ёрдам берди.

Ушбу эзгу ишлар орқали халқ билан армия ўртасидаги кўприк янада мустаҳкамланиб, ўқув муассаса раҳбарларининг ушбу соҳага эътибори, ҳарбий таълим раҳбарларининг фидокорона меҳнатлари кўзга яққол ташлана бошлади.

Бугунги кунда шунқорларнинг кўпчилиги нуфузли идораларда хизмат қилаётир.

Эсимда, илк иш кунимда уларнинг эгнида намунали кийими йўқ, кўзларида бутунгидай ўт чақнамасди. Ҳозирда улар билан гаплашсангиз, кўзларига боқсангиз, бир олам қувонч ҳамда завқ оласиз.

Бутун «Шунқорлар» сафидаги йигит-қизларнинг босган изидан ўт чақнайди, олдига қўйган мақсади аниқ, фикри тиниқ, нияти холис. Бу бошланғич ҳарбий тайёргарлик йўналиши турли жабҳаларда, айниқса, ёш йигит-қизларимизнинг миллий-маънавий оламининг дахлсизлигини асраш борасида буюк янгиланиш ва ютуқларни олиб келади, деб ўйлайман. Чунки Ватан равнақи йўлида ҳар қандай ишни интизом ва яхши ният билан бажарган инсонларнинг тилаги амалга ошади. Интизом бор жойда иқтисод барқарорлашади. Ҳаёт йўлларимизнинг ёруғ бўлиши мустаҳкам эътиқодимизга ва устозларнинг берган таълим-тарбиясига кўпроқ боғлиқ экан, академик лицей ва касб-ҳунар коллежларида таълим бераётган ҳарбий раҳбарларнинг ўз вазифаларига янада масъулият билан ёндашишлари, бу борада уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимиз лозимлиги бутунги куннинг долзарб масалаларидан бири деб ўйлайман. Чунки Биринчи Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаб ўтганларидек: «Ҳар қайси давлатнинг чегараларини дахлсиз сақлашда ҳарбий куч-қудрат, Қуроли Кучлар сув билан ҳаводек зарур. Аммо халқимиз, авваламбор, ёш авлодимиз маънавий оламининг дахлсизлигини асраш учун биз нималарга таяниб-суяниб иш

олиб боришимиз керак, деган савол бутун барчамизни ўйлантириши табиий».³

Шундай экан, интизом, тартиб бор жойда ўсиш, юксалиш бўлади. Улар йўқ жойда тартибсизлик, тарафкашлик, турли можаролар авж олади.

Дунёдаги энг шарафли касб – ёшлар онгига Ватан туйғусини сингдириш, уни комил инсон қилиб тарбиялаш экан, ёшларга шахсий ибрат намуна қилиб кўрсатилса, нур устига аъло нур бўлар эди.

ВАТАННИ АСЛ ЎҒЛОНЛАР ҚЎРИҚЛАЙДИ!

Бир куни туманимизнинг мудофаа ишлари бўлимига бир йигит келиб, ҳарбий хизматга боролмаслигини айтиб қолди. Очиғи, жудаям ҳайрон бўлиб қолдик. Чунки бундай ҳолатлар жуда камдан-кам рўй берар эди-да. Унинг оилавий аҳволини, соғлиғини обдан ўргандик. Барчаси хизматга сафарбар қилиш меъёрларига тўғри келади. Бизнинг қаттиққўллик билан берган саволаримизга у кутилмаганда йиғлаб юборди. Унинг йигитликка тўғри келмайдиган бу ҳаракати ҳам аччиғимизни чиқарди, ҳам унга раҳмимизни келтирди.

Ватанни севиш, уни ардоқлаш, уни ҳимоя қилиш, аввало, ҳарбий хизматдан бошланар экан, хизматни ўтай олмаган, қўрқоқлик ва ношудлик қилиб, ўзини касалга солган йи-

³ И.Каримов. Терроризм хавфи тўғрисида. – Т.: – Шарқ, 2002. – Б.103.

гитлардан қандай қилиб Ватан ҳимоячилари чиқади? Дунёга Жалолиддин Мангуберди, Амир Темур, Бобурдек буюк саркардаларни етиштириб берган юрт авлодларига бундай баҳоналар асло ярашмайди.

Истиқлолга эришганимиздан сўнг хизмат турлари шакллантирилди, сафарбарлик чақируви резерви хизмати ташкил этилди. Биринчи Президентимиз томонидан ҳарбий қисмларда дунё аҳлини лол қолдирадиган даражадаги шароитлар яратилиб берилди. Ҳарбий хизмат турининг қайси бири бўлмасин, садоқат билан ўтаган ёшларимиз, ҳарбий хизматга бормаган ёшларимиздан яхши жиҳатлари билан ажралиб турмоқда. Буни ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда.

Ҳалиги йигитга бу ҳақда гапира туриб, шундай дедик:

– Укажон! Кўзларингдаги ёшни арт, қаддингни баланд тут-да, Ватан ҳимояси, юрт мудофааси сари отлан. Сен ҳам шунқор бўл, ўт бўл, олов бўл. Асло кўрқоқ бўлма. Унинг ишонган ўғлонлари сафида бўл. Йўқса, сени Она Ватан кечирмайди!

Шундан сўнг у йигит ижобий томонга ўзгарди.

ҲАҚНАЗАР АМАКИМ ИЗТИРОБЛАРИ

Ҳикмат бобомнинг кичик фарзанди – Ҳақназар амаким 1938 йилда Самарқанд вилоятининг Хатирчи туманида туғилган. Шу ерда ўрта мактабни тугатиб, Самарқанд шаҳрида, кейинчалик Новосибирск университетида таҳ-

сил олган. Ўша давр анъанасига амал қилиб, россиялик рус аёли Нина янгамизга уйланган. Чунки ўша пайтларда аралаш никоҳлар, айниқса мусулмон ва бошқа дин вакилларининг оила қуриши партия олиб борган сиёсатга жуда мос тушган.

Ушбу ёш оила Сурхондарё вилоятининг Денов туманига ишга юборилган. Амаким тақдирида туғилиб ўсган вилоятида эмас, балки олис Сурхоннинг бир чеккасида ишлаш битилган эди. Ўрис янгам мактабда ўқитувчилик қилган бўлса, амаким савдо идораларидан бирининг масъул ходими бўлган. 1962 йилда уларнинг оиласида ўғил фарзанд дунёга келган. Шу йнгит вояга етгач, Москвадаги ҳарбий билим юртида таҳсил олиб, рус қизига уйлан-

Ҳақназар Ҳикматов турмуш ўртоғи
Нина Ҳикматова ва ўғли Вячеслав Ҳикматов.
Сурхондарё вилояти Денов шаҳри, 1975

ган. 1985 йилда амакимнинг хотини Нина янгамиз вафот этган. Ўғли онасининг маъракаларида қатнашган, аммо онасининг вафотидан кейин отасини деярли йўқламаган.

Амаким ўшанда ҳам тақдирдан нолимай яшарди, ўз оиласидаги бахтли дамларни тез-тез эслаб турарди, хотини ва ўғлини, уларга бўлган меҳрини айтишдан чарчамасди. Чунки у ҳақиқий коммунистик ғояни ўзида сингдирган, партия йўлини бир умрлик тўғри йўл деб билган, унинг мафкурасига чиппа-чин ишонган инсон эди. Эҳтимол, истиқлол йилларидаги ўзгаришларни ўз кўзи билан кўрмаганида, айтиш шундай эътиқод билан бу дунёдан ўтиб кетармиди...

Яратганга шукрлар бўлсинки, 1991 йилда қўлга киритилган давлат мустақиллиги барча юртдошларимиз қаторида Ҳақназар амаким ҳаётида ҳам кескин ўзгариш ясади. Амаким юртимизда олиб борилаётган улкан ислохотларни кўрди, Ватанимизнинг ҳар гўшасида амалга оширилаётган ўзгаришлардан хабардор бўлди. Энг муҳими, ўша давргача олиб борилган сиёсатнинг мазмун-моҳиятини англаб етди, шўро раҳбарларининг кирдикорларини билиб олди, ўзбек халқининг бошига тушган оғир кунларнинг асл сабабларини тушуниб етди. Ўзбекистоннинг собиқ иттифоқ учун хомашё базасига айланиб қолгани, баландпарвоз шиорлар остида қандай машъум ниятлар борлигини фаҳмлади. Биринчи Президентимиз Ислам Каримов такидлаганидек, «Мана энди СССР деган давлат йўқ бўлиб кетди. Кимдир

бундан хурсанд бўлса, яна кимдир, афсуски, ўша даврларни қўмсаб яшаяпти. Аслида, империялар, зўравонлик билан тузилган давлатлар ҳеч қачон узоқ яшамайди. Бу – тарих ҳақиқати».

Ҳақназар амаким Мустақиллик йилларида амалга оширилаётган бунёдкорлик ишларини кўриб жуда қувонди, айти пайтда социалистик тузумнинг асл башарасини англаб, собиқ тузум равнақи йўлида сарфлаган умрининг зое кетганини ич-ичдан фаҳмлаб етди. Хусусан, Биринчи Президентимизнинг оммавий ахборот воситаларидаги ҳар бир чиқишини синчиклаб кузатиб борарди. Айтиқса, таълим-тарбия борасидаги ислохотлар, қўлга киритилаётган ютуқлар амакимни безътибор қолдирмасди. Спорт ва санъатдаги ёшларимизнинг дунё миқёсида эътироф этилаётганидан жуда хурсанд бўларди. Ҳарбий соҳадаги ўзгаришлардан амакимнинг боши осмонга етди. Менинг ҳарбийликни танлаганимдан фахрланиб, «Илоё, касбингдан барака топгин, асл мард йигитларгина Ватаннинг асл посбони бўлади, болам», дея мени олқишлаб кўярди.

Амакимни туғилган жойи – Хатирчига қайтариб олиб келолмадик. Қанчалик қистамайлик, хотинининг қабри шу ерда эканини, унинг руҳини шод этиш лозимлигини айтарди. Мен амакимнинг сўнгги кунларида унинг ёнида эдим, сўнгги йўлга кузатишда бош-қош бўлдим.

Сурхондарёнинг улкан тоғлари ва рус қабристонини кўриниб турадиган баланд бир тепаликдаги қабрга қўйдим. Ҳақназар амакимдан менга мингга яқин китоблар ҳамда унинг

аламли изтироблари қолди. Мен амакимнинг руҳи покларига атаб ҳар куни дуо қиламан: илоё охиратлари обод бўлсин.

ҚАЛДИРҒОЧ ҚИССАСИ

Чамаси олти ёшларда эдим. Баҳор фасли эди. Бир куни маҳалламиздаги симёғочда қалдирғочлар чуғурлашиб турганини кўриб қолдим. Ердан каттароқ тошни олдим, қалдирғочларга қарата отдим. Тош қушлардан бирига бориб тегди. Бечора қуш типирлаганча жон таслим қилиш ҳолатида ерда ётарди. Бора солиб кўлимга олдим. Кўлимга олишим билан қалдирғочнинг жони узилди. Буни кўрган отам:

– Болам, қалдирғочни бекорга nobуд қилдинг, – дея қаттиқ койиди.

Қалдирғочга нисбатан қилган шафқатсизлигим учун чин дилдан пушаймон бўлиб, уни кўчамизнинг четига кўмдим.

Ишонасизми, бу воқеа олти яшарлигимдан то ўтган йилнинг баҳор фаслига қадар, яъни 25 йил мени виждон азобида қийнади. Ҳар йили кўкламда қалдирғочларни кўрганимда, юрагимда бир туғён кўтариларди.

2015 йилнинг баҳор фаслида, ҳаво қаттиқ совиб кетган маҳали ишхонамнинг ойнасидан ҳовлига қарасам, ерда қанотларини ёзиб, типирчилаб жон ҳолатида бир қалдирғоч ётибди. Югуриб ҳовлига чиқдим. Ердаги қалдирғочни олиб, хонамга олиб кирдим. Совқотиб қолган. Танасига нафасим билан иссиқ ҳаво бергандай бўлдим. Қалдирғоч анча жонланди. Сувдонга сув солдим ва нонни бўлакчаларга бў-

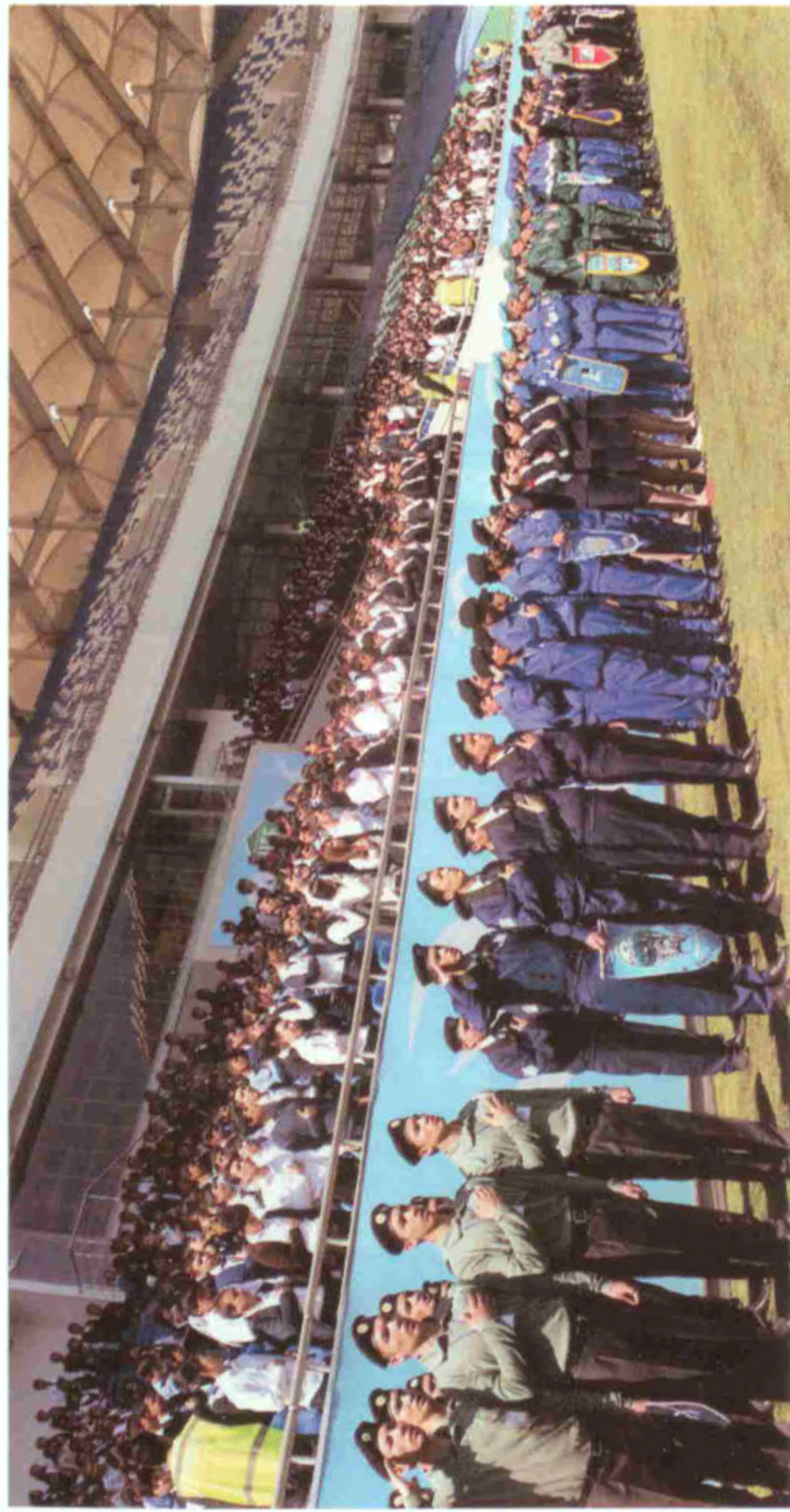
Ш. Ҳикматов отаси Аширбой Ҳикматов билан.
Навоий вилояти Хатирчи тумани, 1994 йил

Ш. Ҳикматов онаси Фотима Ҳикматова билан.
Навоий вилояти Хатирчи тумани, 1993 йил

Шерзод Ҳикматов Тошкент шаҳар Чилонзор туман ҳарбий таълим
раҳбарлари билан. Тошкент, 2016 йил

«Бунёдкор» марказий стадиони.
«Шунқорлар» ҳарбий-спорт мусобақаларининг тақдирлаш маросими

Чилонзор туманидаги Тошкент
педагогика коллежи жамоаси

2-Тошкент юридик коллежи жамоаси

Чилонзор педагогика коллежи жамоаси

Танлов – ёшлар нигоҳида

Чилонзор туманидаги 1-Республика тиббиёт
коллежи жамоаси

Чилонзор туманидаги Тошкент радио-техника
касб-хунар коллежи жамоаси

Чилонзор туманидаги Тошкент автомобил
йўллари касб-ҳунар коллежи жамоаси

Чилонзор туманидаги 2-Тошкент
юримдик коллежи жамоаси

Ўзбекистон Миллий университети қошидаги
С.Ҳ.Сирожиддинов номидаги академик
лицей жамоаси

Чилонзор туманидаги коммунал хизмат
кўрсатиш касб-ҳунар коллежи жамоаси

либ, хонамнинг бир бурчагида қунишибгина ўтирган қушнинг ёнига қўйдим.

Эртаси куни келсам, у столимдаги компьютер устида турибди. Мана сенга деб, «совға»-сини монитор юзига чаплашга ҳам улгурибди. Мен қалдирғочга қараб «тўғри қилибсан», дея ҳазиллашдим.

Шу қадар ҳайратда эдимки, қўлимдаги қалдирғоч мендан қўрқмай қаддини роз тутиб турарди. Ташқарига қарасам, қуёш чарақлаб турибди, ҳаво яхши. Деразани очиб, қўлимни ташқарига чиқардим. Қалдирғоч пир этиб учиб кетди. Қушнинг само узра қанотини кенг ёйиб парвоз қилишини кузатарканман, ўзимни 25 йилдан бери юрагимга санчилиб келаётган виждон азобидан қутулгандек ҳис қилдим.

ТУЛПОР МИНГАН БОЛАКАЙ

Самарқанд шаҳридаги тўйхоналардан бирида меҳмон бўлдик. Ёнимиздан ёғоч тулпор миниб олган болакай ўтиб қолди. Тулпорининг қоматини бир тепага кўтаради, бир пастга туширади. Болакай барчанинг ҳавасини келтирарди. Даврадаги раққосанинг ҳаракатларидан кўра, бу боланинг қилиқлари ўзига бирам ярашган эди. Тўйхонадаги меҳмонлар ўйинчи қизга эмас, болакайнинг дўпписи остига пуллар қистириб қўярди. Болакай пуллар билан иши йўқ, ҳамон завқ-шавққа тўлиб ўйнарди. У беихтиёр менга болалигимни эслатиб юборган эди. Мен ҳамон тулпор минган болакайга ҳайрат билан тикилардим...

ФАРҒОНАНИНГ ОШИ

Фарғона шаҳрида хизмат қилган вақтимда дилга яқин ошна-оғайнилар билан ҳар уч кунда ош қилардик. Қизиги, эртаси куни ҳам, индинига ҳам ҳамма ўз иши билан овора бўлиб кетар, учинчи кунга бориб, ошнинг хумори тутаверарди. Ошни дамлаб, сўрига ўтиргач, энг аввало, қалампирли шўрва ичиларди. Табиийки, шўрванинг ичи қалампир ва ошнинг ёғли суякларига мўл бўларди. Бу шўрвадан кейин лаганда бир дона гуруч ҳам қолмасди. Шўрва иштаҳамизни карнай қилиб юборарди-да! Ҳозиргача уйда ош тайёрланса, унинг устидаги қалампир менга Фарғонага бормайсизми, дегандек, ловуллаб туради.

ТОШКЕНТЛИК ОҚИЛ АКА ҲАЙРАТИ

Отам кўпинча Тошкентдаги уйимда неваралар тарбияси билан машғул бўлади. Маҳалламиз одамлари билан жуда иноқ, айниқса, тошкентлик Оқил ака билан ака-ука тутинган.

Хатирчидан амаким ўғилларини уйлантираётгани ҳақида хабар келди. Тўйга отам таниши Оқил акани ҳам олиб кетажагини айтди. Қўярда-қўймай меҳмонни ҳам Хатирчига олиб бордик. Тўй зўр ўтди. Отам сулоламиз тўнғичи бўлгани боис, ёшларга оқ фотиҳа бериб, тўйни очиб берди. Тўйнинг ортиқча дабдабалардан ҳолилигини ҳамда келин томондан келган сандиқни кўриб Оқил ака ҳайратга тушди.

– Бизда келин томонга жабр қилиб хориж-нинг мебели, қўша-қўша лаш-лушлар қилинади. Мана, исрофгарчилик қилмасдан ҳам тўй ўтказса бўлар экан-ку.

Тўйдан икки ой ўтиб, мени йўлда кўриб қолди-да, янги келин-куёвларни сўради. Мен Оқил акага улар ҳозирда юртимиздаги энг бахтли ёшлардан эканини, ҳеч нарсадан зориқмай яшаётганликларини айтдим. Шунда Оқил ака қўлини дуога очиб: «Йлоё, келин-куёвлар қўшгани билан қўша қарисин. Мана шу куёвлардек мард, ор-номусли йигитларимиз сони кўпайсин. Фаҳм-фаросатли, оқила келинларнинг қадами қутлуғ келсин», дея ният қилди.

ПУЛ СОЧИШ ҲАМ АНЪАНАМИ?

Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳиясида шундай мисралар бор:

“Бағри кенг ўзбекнинг ўчмас иймони”.

Дарҳақиқат, ўзбек халқини тавсифлайдиган сифатлар орасида бағрикенглик, саховатпешалик муҳим ўрин эгаллайди. Аслида, бундай бағрикенг, саховатпеша инсонлар доимо эл ардоғида, халқнинг доимий эътиборида бўлишади. Муқаддас ҳадисларимизда ҳам сахийлик, меҳр-мурувват кўп бора тилга олинган. Шу маънода ўзбек халқининг меҳмондўстлиги, сахийлиги борасида кўп илиқ гапларни айтиш мумкин. Бироқ...

Яқинда бир тўйда қатнашдим. Ҳаммаси рисоладагидек: дастурхонлар тўкин, мезбон-

ларнинг илтифоти, хизматдаги йигитларнинг елиб-югуриши – ҳаммасига қойил қоласиз. Ош-овқатларнинг тартиб билан тортилиши, санъаткорларнинг хониши – барчаси кишини тўлқинлантиради. Аммо гуруч курмаксиз бўлмайди, деганларидек бир воқеа кўпчилиكنинг гашига тегди. Бир ўрта ёшлардаги киши санъаткорларнинг ҳам, ўйинга тушаётганларнинг ҳам устидан пул соча бошлади. Тўғри, пул уники, қай тарзда сарф қилади, бу – унинг шахсий иши. Аммо, айти шу ҳолатнинг ўзиёқ ўзини англаган ҳар бир инсонни ташвишга солади.

Аввало, бундай ҳолат пул сочаётган кишининг маданий савиясини кўрсатади. Ахир, у пул сочишнинг ижтимоий томонларини ўйлаб кўрганмикан? Бу ўша шахснинг бойлигини эмас, балки маънавий қашшоқлигини кўрсатмайдими? Аслида, инсофли, диёнатли одам атаганини тўй эгасига тўёна қилади.

Очиғини айтганда, пул сочиш ёки пул қис-тириш ўзини кўз-кўз қилишдан бошқа нарса эмас. Шу билан бирга пул сочишнинг маънавиятимизга мос келмаслигини ҳам унутмаслик керак. Бинобарин, топилган маблағ ҳалол бўлиши ва эзгу ишларга сарфланиши зарур.

Назаримизда, масаланинг янада муҳим бир нозик жиҳати бор. Чунки сочилаётган пуллар бу – ўзбек сўми, яъни миллий валютамиз. Ахир миллий валюта ҳам ўзбекнинг ўзлигини намоён этувчи, қалбларда миллий ифтихор туйғусини уйғотувчи рамзлардан бири эмасми? Ахир, миллий валютамизда давлат рамзлари

акс эттирилиб, она тилимиздаги сўзлар битилмаганми? Бизнингча, пул сочиш, бу – шахсий масала эмас, балки маданий-маънавий, ижтимоий-сиёсий масалалар сирасига киради. Шундай экан, биз ким эканлигимиздан қатъи назар, пул сочиш каби иллатларни қоралашимиз, миллий валютамыз қадрини англаб етишимиз лозим.

ҚОРАҚАЛПОҚ ТҶЙИ

2010 йили Қорақалпоғистонда хизмат қилаётган дўстим Шерзод Чориев уйланаётганини айтиб, тўйга таклиф қилди. Адашим ҳамда яқин дўстим бу ерда офицер лавозимида ишлар, хизмат фаолиятини аъло даражада олиб борарди.

Қорақалпоғистон қаердасан, дея хотиним ва болаларимни олиб йўлга отландим. Дўстимнинг уйига кириб борганимизда, бизни келин боланинг ўзи таъзим билан кутиб олса, денг! Тўй эртага, келин бугундан хизматга тушиб кетибди-ку! Кейин билсам, бу ернинг одати шундай экан.

Эртасига тўй ҳам бошланди. Камина – куёвжўра. Куёвнинг олдида савлат тўкиб ўтирибман. Ўртакаш йигит тез-тез менга маъноли қараб қўяр, ҳатто бир-икки «адресли» йўталиб ҳам олса, денг. Очиғи, энсам қотди. Меҳмон экан деб синаяпти чоғи, деб ўйладим.

Турли ўй-хаёллар ичида ўтирганимда, ўртакаш юборган шекилли, олдимда икки йи-

гит пайдо бўлди-да, қулоғимга бир нималарни шипшиди. Уларнинг гапига қараганда, мен куёвнинг ёнида эмас, балки келиннинг ёнида ўтиришим лозим экан, менинг ўрнимда эса келин янга. Ҳам жаҳлим чиқди, ҳам кулгим қистади. Мен йигитларга: «Ўртакашга бориб айтинг, мен куёвнинг ёнида ўтираман. Келиннинг ёнида келин янга ўтириши керак», деб айтдим-да, жойимдан жилмадим. Ўртакаш ака мендан ранжиди шекилли, бир-икки хўмрайиб, тўйни давом эттирди. Қорақалпоқ тўйи зўр ўтди.

Энг қизиги, тўйнинг сўнгида бўлди. Келин-куёвни олиб чиқиб кетар маҳалимизда бир тўда одамлар жикқамушт бўлиб кетса, денг. Уларни ажратиб қўйишга эндигина киришгандим, билагимдан бир йигит тортди-да: «Меҳмон, сиз четга қочиб турунг, бу ёғини бизга қўйиб беринг. Бизда одат шунақа», деганча можарога қўшилиб кетди. Келин-куёвни амаллаб уйга кузатиб юбордик. Ҳозиргина уришган одамлар бир пасда ош-қатиқ бўлиб, мени ҳайрон қолдиришди. Бундай анъаналар фақатгина қозоқларда бор, деб ўйлар эканман. Очиги, кап-катта йигитларнинг уришиши менга эриш туюлди. Лекин қорақалпоқ тўйи менга жуда ёқди. Билиб-билмай уларнинг анъаналарини бузганим учун улардан узр сўраб, хайр-хўшлашдим-да, оилам билан яна пойтахт сари равона бўлдим.

УСТОЗЛАР ЎГИТИ

Одамнинг ёмони бўлмайди, уни тарбиялаш керак, дейишади. Шундай экан, биз қайси соҳада фаолият юритмайлик, инсонлардан эзгулик истаб яшаймиз. Айрим кишилар табиатида бировга ўхшагим келмайди, деган манманлик ҳам бор. Бу ибора нисбийлик касб этади. Чунки ўрмондаги ҳайвонлар орасида катта бўлган одамда ҳайвон табиати сезилиши табиий. Шунинг учун жамиятдаги инсонлар ҳам атрофидаги инсонлар ва устозларнинг ибратли ҳаракатига қараб ўзини шакллантиради. Ва шу тариқа ютуқларга эришади.

Шу боис ҳаётнинг пасту баландини кўрган, Ватан равнақиға нафи теккан устозларнинг йўли бизга ибрат бўлади. Бизнинг устозлардек бўлмасликка, уларнинг нурли йўлларини давом эттирмасликка асло ҳаққимиз йўқ. Бинобарин, Биринчи Президентимизнинг ушбу сўзлари биз ёшларнинг йўлини чароғон этади: «Ҳеч бир ишда шошилмасдан, айна пайтда сусткашликка йўл қўймасдан, фақат ва фақат ўзимизнинг кучимизга ишониб, таяниб яшашимиз керак. Ана шунда биз, албатта, ўз мурад-мақсадимизга етамиз».

ҚАТРАЛАР

ИНТИЗОМ – БОШ МЕЗОН

Интизом, тартиб бор жойда ўсиш, юксалиш бўлади. Улар йўқ жойда тартибсизлик, тарафкашлик, турли можаролар авж олади. Айрим Араб давлатларидаги тартибсизликлар сўзимиз исботидир.

АДОЛАТ ТАРОЗИСИ

Ёмон одам ёмонлигича, яхши инсон ҳам умрбод яхшилигича қолмаслиги мумкин. Шу боис инсониятга мувозанат ато этилган. Бар-

часи ўзимизга боғлиқ. Мувозанат биз учун адолат тарозисидир.

БОБОМЕРОС

Халқимизда этагимни ушла, ўргатганларимни уқиб ол, дегувчи асл полвонлар талайгина. Аслида, этак тутиш биз ўзбекларга бобомерос бўлиб келаётган қадимий удумлардан биридир. Бу мерос мўртликнинг олдини олиб, ўғлонни пишитиб, камолга етказади. Буюк меросни асраш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

СОЯ

Ҳадеб отангнинг соясида тураверма. Сен ҳам отангга соя бўл. Чунки у сенга бир умр паноҳ бўлиб келди. Жавоб қайтариш пайти келди, эй ўғлон!

ҲАСАДГҲЙ

Эндигина етдим деганингда, йўлингни тўсидиганлар бор. Оқиб келаётган ирмоқнинг йўлини тўсиш эмас, балки уни тўғри йўлга солиб юбориш керак. Шарқироқ ирмоқнинг йўлини тўсдингми, демак, сен ҳасадгўйсан.

НОШУКР БЎЛМАНГ

Ҳадеб нолийдиган инсонлар ҳаётдан нолиб ўтиб кетишади. Шукр қилиб яшаганлар барака топади. Сиз шукр қилиб яшанг, шукр қил-

ган бандасига Аллоҳ албатта барака беради.
Ношукрга эса...

АНГЛАШ...

Дунёни кезиб, Она Ватанимдек юрт кўрмадим. То тирик эканман, юртимнинг ҳар бир қарич тупроғини кўзимга тўтиё қиламан.

КИБРНИНГ ОҚИБАТИ

Ўзига ҳаддан ортиқ ишонадиган инсонлар кўп хато қилишар экан. Самонинг чек-чегараси йўқ. Ҳаволаниб кетиб, беихтиёр ерга чилпарчин бўлиб тушиш мумкин. Уммондаги «Титаник», самога отланган «Челленжер» бунга мисолдир.

ДЎСТАЛИК

Бир инсон бошқа бир инсонга кел, дўст бўламиз деди. Дўстлашишди. Уларнинг дўстлиги абадий бўлди. Дўстликни таклиф қилган инсон бўлажак дўстини обдан ўрганиб чиқиб, қарор қабул қилишда адашмаган эди. Ҳаётида етти ўлчаб, бир кесадиган, сермулоҳаза инсонларнинг дўстлиги шу боис умрбоқий бўлади.

ЖАСОРАТЛИ ЙЎЛ

Ҳаётдаги асл жасоратли йўл – номардлар қаршисида тиз чўкмай, мардлар олдида таъзим қилишдир. Марднинг мардга тан бериши ҳам асли бир жасоратдир.

ДЎСТЛАРИНГДАН НОЛИМА

Дўстларингдан ҳадеб нолийверма. Яхши дўст топаман деб ёмонига учраб, ўша яхши «ёмон» дўстингдан ҳам ажралиб қолишинг мумкин.

ТИЛДА ЭМАС, ДИЛДА

Ватанпарвар бўлиш учун, Ватан дея кўк-ракка муштлаш шарт эмас. Ватан тушунчаси дилимизга муқаддас Она сути билан сингган бўлади.

УЛАР БИЗЛАРДАН ЭМАС...

Бугунги замонимизда кўплаб юртдошларимиз хорижда оила тебратиш учун ишлашяпти. Уларнинг ҳалол пул топаётганларидан хурсанд-

миз. Минг афсуски, баъзан уларнинг ичида Ватанни сотаётган **ХОИНЛАР** ҳам учрамоқда. Иймонини сотган хоинлар бизлардан эмас, дегим келади.

ТЎРТ ДЕВОР ОРАСИ

Бир куни изтиробга тушганимда тўрт девор мени гўё ютиб юбораётганга ўхшади. Нажот истаб девор бурчакларига қалбимда қолган сўнгги умид учқунларини қоқиб қўйдим. Натижасини кутиб, сабр қилиб ўтирдим. Балки ишонмассиз, девор менга сўнгги умидинг қолгунича ноумид бўлма, мен кўрган азоблар олдида сеники қум зарраси-ку, дегандек бўлди. Тўрт девор ораси менга кўп, жуда кўп нарсаларни ўргатди...

МАЪНАВИЙ ДУР

Агар қўлимдан келганда эди, киндик қоним тўкилган юртнинг барча кўчаларига дуру жавоҳир сочиб чиққан бўлардим. Лекин Ватаним талон-торож бўлмаслиги учун орзуйимдан воз кечаман-да, аввало, маънавий оламимни бойитаман. Бошқаларга ҳам маънавий дур улашаман. Уларнинг маънавиятидан тўкилган дурлар юртимизнинг барча кўчаларини беашига ишонаман.

ҲАРАКАТДАН ТЎХТАМАНГ!

Бир ишни бошлаб, охирига етказа олмадим, дея ўкинманг. Бошқа бир эзгу ишга бел боғланг. Ўзингиз билмаган ҳолда, дастлабки бошлаган ишингиз рўёбга чиқади. Асосийси, ҳаракатдан тўхтаб қолмаслик керак.

ОСМОННИНГ ОХИРИНИ ТОПДИМ

Осмоннинг охирини топдим, лекин гапимга ҳеч ким ишонмади. Натижада ўзимга бўлган ишончим йўқолди. Шундан сўнг барча ҳаракат ва амаллар учун асос талаб этилишини англаб етдим. Дунёнинг барча сиру саноатлари асос устига қурилган экан.

ШОШИЛМА

Сендан ўзишга ҳаракат қилган одамларни ўз ҳолига қўй-да, ўз йўлингдан қолма. Бир куни албатта уларнинг ёнидан ўтасан. Шунда ким кимдан ўзгану, ким кимдан ортда қолганига гувоҳ бўласан.

ЎЗБЕК ЖУРНАЛИСТЛАРИ

Баъзи бир хориж журналистларининг гап-сўзларини тинглаб, хатти-ҳаракатларини кузатиб, очиғи ҳайрон бўламан. Очиқдан-очиқ ўз мамлакатига тош отади, ўз миллатидан иллат излайди. Уларнинг мақсади ўзи нима экан? Юртининг салбий томонларини кўрсатиб мағрурланса, жаҳон афкор оммасига кўз-кўз қилса, у қандай ватанпарвар бўлади?

Мен уларга асл ватанпарварликни ўзбек журналистларидан ўрганинг деган бўлардим. Келажакда бизнинг журналистлар “Намуна мактаби” очишса ажаб эмас. Мустақил мамлакатимизда олиб борилаётган асрга татигулик туб ислохотлар, барчанинг ҳавасини келтираётган бунёдкорлик ишларини рўй-рост, самимий тарзда халққа етказиб беришаётгани учун улар олдида таъзим қилса арзийди. Дунёнинг манаман деган журналистлари ўзбек журналистларидан ўрганиши лозим бўлган жиҳатлар жуда кўп.

ҚОНУНИЯТ

Аёлларни асранг! Зеро, аёл киши эъзоз топиш учун яратилган.

Аёллардан кўрқаман, дейдиган эркаклар, энг аввало, ўзларидан кўрқадилар. Бўлмаса бу сўзларни гапирмаган бўларди. Ваҳоланки, аёллар эркакларни ўзларининг орзусидаги идеал ва қаттиққўл эр бўлишини жуда-жуда хоҳлайди.

МЕҲР

Фарзандларингизга меҳр кўрсатинг. Бир кун келиб меҳрга зор бўлмайсиз.

БЕЛБОҒ

Йигитмисан? Белинга белбоғинг борми? Унда оилангни албатта бахтли қил. Белбоғ – йигитнинг ор-номуси. Номус эса оиладан бошланади.

ЖОҲИЛ ОДАМ

Ўз фарзандларига бемеҳр одам жоҳил одамдир. Ундан ҳар қандай ёмонликни кутса бўлади.

ЭРКАКНИНГ БАҲОСИ

Мард инсон ўзини жамиятда, оилада кўрсатади. Шу орқали одамлар унга баҳо беришади.

РЎЗҒОР

Рўзғор ўз номи билан рўзғор. Уни буткул тўлдираман деб ғорга кириб кетасан. Кейин қайтиб чиқишинг дарғумон бўлади.

«ШУНҚОРЛАР»ГА ТАЪРИФ

«Шунқорлар» – Ватан таянчи.

Бугунги барча фидойи инсонлар асли шунқорлардир.

Ёшларнинг эзгу ниятлари «Шунқорлар»да мужассам.

Мард бўлсанг, «Шунқорлар» сафида бўл.

«Шунқорлар»нинг асосий мақсади Ватан равнақига ўз ҳиссасини қўшишдир.

Йигитларнинг сараси – шунқор!

Шунқор қизларимиз Тўмарис шижоатини ҳис қилади.

Тошкент банк ҳисоб-кредит
коллежи жамоаси

Чилонзор педагогика коллежи
жамоаси

Юнус Ражабий номидаги Тошкент
педагогика коллежи жамоаси

Тошкент транспорт касб-ҳунар
коллежи жамоаси

Республика Олимпия захиралари
коллежи жамоаси

Чилонзор матбаа касб-ҳунар
коллежи жамоаси

Чилонзор тиббиёт коллежи жамоаси

Тошкент давлат Иқтисодиёт университети
қошидаги Чилонзор академик лицей жамоаси

Тошкент Давлат Техника университети қошидаги
академик лицей жамоаси

Республика ихтисослаштирилган musiқа ва
санъат академик лицейи жамоаси

Томошабинлар мусобақа иштирокчиларини
олқишлаб турибдилар

«Ватанимга хизмат қиламан»

Санъат ва спортни бир-биридан
ажратиб бўлмайди

Турникка тортиниш

Граната улоқтириш

СПОРТ ХУМОРИ

Спорт шундай санъатки, у билан бир кун шуғулланмай қўйсанг, ўзингни нотавон сезасан. Спорт хумори тутаверади.

СПОРТ ЖОЗИБАСИ

Спортнинг тури кўп. У мисоли сеҳрли қулф осилган хона. Унга мос калит ясанг ва унинг жозибасидан баҳра олинг.

СПОРТ – БУ СЕВГИ

Менимча, дунёдаги энг чиройли сўз бу спорт, йўқ, адашдим шекилли, балки севгидир. Йўқ, тўхтанг, спорт ва севги сўзлари маъно жиҳатдан эгизак бўлишса керак.

ШУНДАЙ ИНСОНЛАР БОР

Дунёда шундай инсонлар борки, улар ер юзидаги деярли барча илатларни ўзида мужассамлаштирган. Бу ёруғ оламда шундай инсонлар ҳам борки, уларнинг эзгу фазилатларини санаб, саноғига етолмайсан.

УЙҒУНЛИК

Ўзбек йигити ҳарбий тайёргарлик билан таълим-тарбияни уйғунлаштира олса, оммавий маданиятга қарши дадил тура олади. Бу икки жиҳатга алоҳида аҳамият бериш лозим.

ШАРАФЛИ КАСБ

Дунёдаги энг шарафли касб ёшлар онгига Ватан туйғусини сингдириш, уни комил инсон қилиб тарбиялашдир. Ёшларга шахсий ибрат намуна қилиб кўрсатилса, нур устига аъло нур бўлар эди.

НОМУТАНОСИБЛИК

Ҳарбий қисмдаги таълим-тарбия адолатли бўлса-ю, бошланғич ҳарбий тайёргарлик ра-вон бўлмаса, мақсадга мувофиқ иш бўлмайди.

ОММАВИЙ МАДАНИЯТ

Оммавий маданият, сиртдан қараганда ниҳоятда чиройли кўринадиган, аслида эса минг йиллик қадриятларимизга раҳна соладиган, уни таг-томири билан юлиб ташлашга ҳаракат қиладиган чиркин иллатдир.

ЁШЛАР ТАРБИЯСИ

Айрим ўқитувчилар ёшлар тарбиясидаги салбий жиҳатлар учун ота-оналарни айблашса, ва аксинча, нуқсонлар учун ота-оналар устозларини айблашади. Азизлар, ёшлар тарбиясини биргаликда олиб бормас эканмиз, оммавий маданият деб аталмиш бало уларнинг бўшлиқларини ўзи истаганча тўлдириб юборади.

ИЛЛАТ ИЗЛАГАНГА...

Бошқаларни ёмонлайдиган одамларнинг аслида ўзлари ёмон бўлади. Ёмон бўлгани учун ҳам бошқалардан ёмонлик излайди.

КЕЛАЖАКНИ КЎРА ОЛМАСЛИК

Бугунги ҳур кунларда Президентимиз, давлатимиз томонидан яратиб берилаётган имкониятлардан унумли фойдаланмаслик, уларни суиистеъмол қилишни келажакни кўра олмаслик, нонкўрлик деган бўлардим.

ОНА ВА АЛЛА СЕҲРИ

Она бешикдаги чақалоққа алла айтади. Алла мурғак қалбга сингиб, унинг келажакда буюк инсон бўлиб етишишига сабаб бўлади. Она ва алла сеҳри нақадар буюк, уларнинг тафти қуёш тафтига тенг.

АСЛ БУЮКЛИК

Асл давлат – фуқароларининг ғамини ейди, уларга барча имкониятларни яратиб беради. Шуларга мос асл миллат ҳам ўз юрти учун қўлидан келганча унинг ривожига ҳисса қўшади. Она юртимизнинг буюклиги ҳам шу икки ирмоқдан қониб сув ичса керак.

ТАЪСИР КУЧИ

Устозларимизнинг ибратли йўли ва сўзларидан таъсирланиб ҳаётга янги кўз билан қарай бошлаймиз. Бу таъсир кучи йиллар давомида онгимиз, шууримизни чархлаб, йўлимизни машғал мисол ёритиб туради. Айрим одамларнинг айтаётган сўзларига ва қилаётган ишларига боқиб, номутаносибликдан ҳайрон қоламиз. Нима бўлганда ҳам келажакни кўра олиб, ёш авлодга шахсий намуна бўлишимиз керак. Дунёдаги маънавияти, маърифати ва маданияти жиҳатдан ўта кучли, ривожланган давлатлар тараққиётининг сири ҳам мана шунда, деб биламан.

ЮТУҚ

Ҳаётда туртилдим, қоқилдим деб нолимайлик. Шуларсиз ютуққа эришиб бўлмайди.

МЕНИМЧА

Дунё тор бўлиб кетса, руҳиятинг коинот билан олишаётган бўлади. Шунинг учун коинот ҳодисаларини сабр билан қабул қилиб, сабр билан ўтказиб юбориш керак. Сабрсизлик асорат қолдиради.

АЖДОДЛАР ДАВОМЧИСИ

Бошланғич ҳарбий тайёргарлик коллеж ва академик лицейлардан мактабларга, мактаблардан бошланғич тарбия масканларига етиб борса, буюк аجدодларимизнинг муносиб давомчилари бўламиз.

АСЛ ЙИГИТ

Асл йигит хотин молига кўз олайтирмайди. Бир танишим тўйи куни хотини олиб келган чет эл мебелларини ҳазм қила олмади. Қайтариб юборди. Пешонасидан ўпиб қўйдим. Бундай йигитлар юртимизда жуда кўп.

ИНСОН БЎЛИШ КЕРАК

Оилам деб елиб-югуриб юрган турмуш ўртоғига инжиқлик қиладиган аёллар инсон эмас, шунчаки одамсимонлар тоифасидан бўлса керак. Қачонки, айбларини билиб, гапирган гапларидан уялсагина, улар инсон тоифасига киришади.

ТАЪЗИМ

Отасиз қолган фарзандларини ўкситмай тарбия қилаётган аёлларга таъзим қиламан.

БУРЧ

Ватанни севиш бурчимиздир. Шунингдек, оилани асраб-авайлаш ҳам.

КАТТА ЖИНОЯТ

Мени кечиришсину, арзимаган сабаб билан оиласини барбод қиладиган ота-оналар катта жиноятчилардир. Уларни бошқа ном билан атаб бўлмайди.

ЮРАК СЎЗЛАГАНДА СОЗЛАР ЖИМ ТУРАР...

«ШУНҚОРЛАР» БЕЛЛАШУВИ

Биз бунёдкор шунқорлар,
юрт тинчлигин кўзлаймиз,
Аждодларни ёд айлаб,
дилдан ёниб сўзлаймиз,
Келажакка одимлаб,
дадил қадам ташлаймиз,
Тузажак ҳар режани
интизомдан бошлаймиз.

Бургут каби заминдан
кўкка қараб учамиз,
Булутларни оралаб,
юлдузларни қучамиз.
Самоларда биз сергак,
сарҳадни ёв бузолмас,
Биз шунқорлар йўлини
ёвуз кучлар тўсолмас.

Юртбошимиз раҳнамо,
бизга доим мададкор,
Йўлимизни ёритар,
беш тамойил – беш шиор.
Китобида намоён
айтган буюк сўzlари:

Биз ҳеч кимдан кам эмас,
билинг, ўғил-қизларим.

Сиз – юртимиз эртаси,
деган сўзин оқлаймиз,
Бу ишончни доимо
қалбимизда сақлаймиз.
Биз бунёдкор ёшларга
эл-юртимиз ҳавасда,
Миллий ғурур, ор учун
жон-дилимиз пайваста!

ОТАМНИНГ ЎГИТЛАРИ

Отam менга тутқаздилар қоғоз, қалам:
Сўзларимни уқиб олгин, жоним болам.
Агар кимни дўст деб билсанг, синаб кўргин,
Ўтган кунлар тарихини ёзиб юргин.

Энг аввало, муҳаббатинг Аллоҳга бер,
Сени қўллар ҳамма жойда, шуни бил, дер.
Ундан кейин Ватан учун ёниб яша,
Бор кучингни меҳнатингни шунга ташла.

Курашларда енгилмагин, бўлгин, бардам
Оилангни муқаддас бил, асра ҳар дам.
Фарзандингни Она юртга меҳрли қил,
Туйсин Ватан туйғусини гўдак кўнгил.

Отажоним ўғитидан олдим ибрат,
Эл-юртимга хизмат қилиб топдим ҳикмат.
Томиримда оқар экан токи қоним,
Ўзбекистон учун фидо бўлсин жоним!

МЕҲР БЕРИНГ

Турфа олам ичра минг-минг одамлар кўп,
Бири тулки, бири бўри, олишар хўб.
Қабиҳ кўнгил ёндошига қазийди чоҳ,
Гар қуласа, ёлғон йиғлаб чекар оҳ-воҳ.

Аслида-ку бу ўткинчи ёлғон дунё,
Рўёлардан узоқ юринг, қилманг риё.
Гар бошингиз ғамга ботса, сабр қилинг,
Бу Аллоҳнинг синовидир дўстим, билинг.

Ҳаволанманг, самолардан пастга тушинг,
Йиқилсангиз бурун қонар, пастроқ учинг.
Бугун зўрсиз, эртангизни ўйлаб кўринг,
Шунқор бўлиб ёш авлодга меҳр беринг.

ҲИКМАТ

Карвон ўтар қатор-қатор,
Насибасин олиб кетар.
Ҳар банданинг ризқи ерда,
Токи терар турфа элда.

Яратганинг карами бу,
Ҳеч ўзгармас каломи бу.
Кимга эрта, кимга кечдир.
Кимлар шуҳрат учун ўчдир.

Йигит киши сўздан тонмас,
Ўтга тушса олтин ёнмас.
Қанча сувлар оқиб ўтар.
Мақсадига бир кун етар.

Интиланга толе ёрдир,
Ҳалолликда ҳикмат бордир.
Меҳнат қилган кўрмас завола,
Софдил инсон топар камол.

ЭЙ, ЎҒЛОН!

Юртимиз тинч, обод ҳар уй, ҳар макон,
Ўз эркига ўзи бекдир ҳар инсон,
Токи қалбда яшар экан соф виждон,
Кел, Ватанни яшнатайлик эй, ўғлон!

Бир ёқадан бош чиқарган қоқилмас,
Душманларнинг отган тоши кор қилмас,
Жасур йигит кўрқув нелигин билмас,
Кел, Ватанни яшнатайлик эй, ўғлон!

Эзгуликка хизмат қилган кам бўлмас,
Юрагида асло қайғу, ғам бўлмас,
Ўзга юртнинг нон-сувида таъм бўлмас,
Кел, Ватанни яшнатайлик эй, ўғлон!

Мард йигитнинг кўкси тўла ор бўлар,
Лафзи ҳалол, юзи қуёшдай кулар,
Шундан қалби шижоат, завққа тўлар,
Кел, Ватанни яшнатайлик эй, ўғлон!

ПОСВОҢЛАР

Сиз «Бунёдкор», «Шунқор», «Бургут»,
«Жасур», «Лочин»,
Довруғингиз кезар бугун Чину Мочин.
Ўзбекнинг эр йигитлари асло толмас,
Темурийлар насли сира мағлуб бўлмас.

Қадамингиз залворидан чақнар ўтлар,
Лой чапломас юзимизга ғаним, ётлар.
Сарҳадларни асрар доим аскар ўғлон,
Ҳушёрликни қўлдан бермас, чин қаҳрамон.

Шунқор йигит, жамоани олға бошланг,
Келажакка умид билан қадам ташланг.
Кўнгли қора ёмонларга қарши юринг,
Саховатли, меҳри дарё инсон бўлинг.

Сиз «Йўлбарс», «Шунқор», «Бургут» ҳам
«Бунёдкор»,
Юртбошимга қанот бўлган чин мададкор.
Ўткир бўлсин бургут каби кўзларингиз,
Юрт олдида ёруғ бўлсин юзларингиз.

ҲАРБИЙЛАР

Бунёдкорсиз, лочин, ўткир кўзларим,
Ҳам воҳаю водийдаги дўстларим,
Чин юракдан чиқар ушбу сўзларим,
Ўз юртига кўкси қалқон ҳарбийлар!

Бир қаноти – бахтли бўлсин ёрим дер,
Бир қаноти – қасамёдим-орим дер,
Ватан – шаъним, номус, йўғу борим дер,
Имони пок, тоза виждон ҳарбийлар!

Йигитман, деб эл дардини ўйлайди,
Юрт обрўси – ғурурим, деб сўйлайди,
Эр белбоғин белга маҳкам бойлайди,
Эл-юрт учун темир қўрғон ҳарбийлар!

Баҳодирсиз, дилда йўқдир зарра ғам,
Сўзда собит, ишда метин-мустаҳкам,
Ўғлонларга тилакларим шеърда жам,
Чин фидойи, одил инсон ҳарбийлар!

ПОЕЗД КЕЛМОҚДАДИР

Поезд келмоқдадир довонлар ошиб,
Бекатда йўловчи кутмоқда шошиб.
Бахтли инсон кулар шодликдан жўшиб,
Сен ҳам қувон дўстим, меҳрингни қўшиб.

Тирнама кўнглингни бир кам дунё деб,
Интилсанг, етарсан нуру зиё, деб.
Фарзандим, дилбандим, дея яшагин,
Ватанда завқланиб гулаб-яшнагин.

Шошилиб хатога йўл қўйма асло,
Сўнг бўлиб қолмагин шайтонга ошно.
Сабрнинг тагида олтин бор, олгин,
Сийлайди сени у, қалбингга солгин.

Поезд келмоқдадир довонлар ошиб.
Бекатда йўловчи кутмоқда шошиб.
Бахтли инсон кулар, шодликдан жўшиб,
Сен ҳам қувон дўстим, меҳрингни қўшиб.

ЖОН ТУЛПОРИМ

Уйқу келмас кўзларимга
 тунлар бедор бўзлайман,
Самоларга боқиб ёрим
 кўзларингни излайман,
Эй, тулпорим кел ёнимга,
 номамни элт ёримга,
Соғинчларим бисёр эрур,
 етказгин дилдоримга.

Чақмоқдайин чарақлаган
 ой юзлардан сўрайман,
Қалбимдаги ишқ ўтини
 атиргулга ўрайман,
Дилгинамни ташна қилган
 ул ёримни кўрай ман,
Бағрим тўлиб фарзандимни
 қучоғимга олай ман.

У ҳам йиғлаб зорланади,
 фарёд чекиб йироқда,
Интизорман дея менга,
 олиб кет дер фироқдан.
Ўтмоқдадир кунларимиз
 соғинч, алам, аразда,
Иккимизнинг ўртамизда
 ҳижрон ҳоким шу тарзда.

Тақдир азал чин бўлса гар,
бузилмайди уйимиз,
Минг кўйларга солсин майли,
синов деймиз буни биз.
Муҳаббатнинг қудратига
бош эгади тоғлар ҳам,
Фарҳод Ширин бўлиб наҳот
куйганимиз шунча кам?!

Мактубимни олиб ёрим
етиб келди ёнимга,
Фарзандларим ором берди
соғинч эзган жонимга.
Қалбимизда яшар экан
чин инсоний муҳаббат,
Умримизни ёритади
машғал каби то абад.

1000 метр масофага югуриш

Тўсиқлар йўлагидан ўтиш

Тиббий йўриқнома

«Ватанимга хизмат қиламан»

Мардлар майдонда синалади

«Ким мерган эканлигини аниқлаймиз»

АК–74 қуралини тўлиқ ва нотўлиқ
қисмларга ажратиш

Ўқ нишонга тегди

Совринлар – меҳнатнинг самараси

«Шунқорлар» ҳарбий-спорт мусобақаларидан
видеолавҳалар туширилган дисклар

Фидойи устозлар

«Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида»
китоби юзасидан тайёрланган тест саволларини
ечиш жараёни

БАТАН ЎЗИ НИМА?

Ватан ўзи нима? Бир кафт тупроқми?
Ўша тупроқ иси сенга ҳамроҳми?
Ватан – уйинг, жойинг, болалик чоғинг,
Ризқ-насиба берган даланг, боғ-роғинг.

Йўлингга нур сочган содиқ йўлдошинг,
Яшашга завқ бериб, силаган бошинг,
Ундан кетар бўлсанг, дўстим, гар йироқ,
Ўртайди қалбингни соғинч ва қийноқ.

Ҳеч бир юрт унинг ўрнин босолмас,
Фақат ватанфуруш буни сезолмас,
Йўқотгач, дардига топмайди чора,
Фойда бермас унга афсус, оҳ-зори.

Ватан, ота-макон – бу бахт қуёшинг,
Ундан куч олади ҳар ниҳол, тошинг,
Қалбинг ўз юртингда топади ором,
Миннатли ошга ҳеч бўлмагин қарам.

СИЗГА АЙТАР СЎЗЛАРИМ

Болалигимдан эртак, ривоятлар, мақолу масалларни эшитиб улғайганман. Бугун эса ана шу ўғитлар менинг ҳаётимга қанчалар ижобий таъсир кўрсатганини, мени ўз дунёқарашига эга, мустақил фикрлайдиган инсон қилиб тарбиялаганини англагандек бўляпман.

Бугун катта ҳаёт қуршовидаман. Халқ хизматида камарбастаман. Юртнинг боласи қалбига ватанпарварлик туйғуларини сингдириш, уларни Ватанга хизмат қилишдек шарафли бурчни адо этишга даъват этиш менинг касбим. Маҳалла, таълим муассасалари ва оилаларда ёшлар билан бўладиган ҳар бир учрашувда бир вақтлар бобою бувиларимдан эшитганим ёки китобларда ўқиганим мардлик, жасорат, инсоний ғоялар сингдирилган ривоят, ҳаётий ҳикоялар айтишни канда қилмайман. Ҳар бир сўзим ёшларнинг қалбида муҳрланиши учун энг аввало, аجدодларимизнинг Ватан озодлиги йўлида кўрсатган жасоратларини фахр билан айтаман.

*«Ватан таркини бир нафас айлама,
Яна ранжи гурбат ҳавас айлама».*

Бобокалонимиз Мир Алишер Навоий ёзиб қолдирган ушбу сатрлар қарангки, бугун ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган. Мана шундай сатрларни ўқиганимда буюк аждодларимизга муносиб

авлод бўлишимиз кераклиги ҳақидаги ўй менга тинчлик бермайди.

Бугун дунё сахнида рўй бераётган нотинчликлар, уларнинг асосий иштирокчиси эса ҳали оқу қорани танишга улгурмаган ёшлар эканлиги ҳаммамизни таажжубга солади. Улар орасида бизнинг ҳам фарзандларимиз борлиги қалбимизни оғритади. Аммо минг йиллар ўтса-да, аҳамиятини йўқотмаган, аксинча, тобора сайқал топиб бораётган қадриятларимиз комил инсон тарбиясига алоҳида эътибор билан қарашга ундайди. Худди ана шу қадрият ҳамиша мени тўлқинлантиради, зиммамга шарафли масъулият олганлигимни эслатиб туради.

Сўзимни мухтасар қилар эканман, қуйида эътиборингизга ўзим доим фойдаланадиган, қалбимдан жой олган Ватан ва ватанпарварлик ҳақидаги ҳикматли сўзларни ҳавола қиламан.

БУЮКЛАР ВАТАН ҲАҚИДА

Кенгаш икки турли бўлур: бири – тил учида айтилгани, иккинчиси – юракдан чиққани. Тил учида айтилганини шунчаки эшитардим. Юракдан айтилган маслаҳатни эса қалбим қулоғига қуярдим ва дилимга жойлардим.

Шижоатли кишиларни дўст тут, чунки Тангри таоло жасур кишиларни ардоқлайди.

Кимнинг ақли ва шижоатини синов тарозусида тортиб кўриб, бошқаларникидан ортиқроқ кўрсам, уни тарбия қилиб, амирлик даражасига кўтарар эдим. Сўнгра кўрсатган хизматига яраша мартабасини яна-да оширар эдим.

Куч – адолатдадир.

Бир куни падари бузрукворимиз – Амир Тарағай баҳодир кўп қўйларни менга бериб, Самарқанд бозорига савдога йўладилар. Қўйлар-

нинг ҳаммасини минг олтинга сотиб, пулларни белга боғлаб сайр қилиб юрур эдим. Бир ерда хушовоз қаландар одамларга сўзлаб тургон экан: қўлида қоғоз-шеър битилган, у дер эди:

– Шул ёзувнинг қадрига етиб, ким минг олтунга олса, дунёнинг охирига етади...

Ҳимматим жўшиб, минг олтунни қаландарга тутқаздим. У менга тикилиб турди-да, сўнг насл-насабимни сўради. Айтдим. Сўнг тайин қилди:

– Отанг олдига борғил, буни отанг олдида ўқи, борғунча очма...

Қоғозни келтириб, падари бузрукворга бердим. Очиб ўқидилар. Форсча рубойи экан – маъноси қўйидагича: зулм билан дунёда ном қолдириб бўлмайди. Жамшид, Сулаймон, Искандарлар ўтиб кетди, навбат сенга ҳам етиши тайин. Дунёга келдингми яхшилик билан ном қолдир...

Рубойининг муаллифи – ўшал қаландар-аллома шоир Камол Хўжандий эркан. Ул зотни падари бузрукворимиз кўп ҳурмат қилар эрканлар.

– Баракалло, ўғлим, кўп доно ишга олтуларни сарф этибсан. Энди, минг олтунга олғон ушбу ҳикматга қатъий риоя қилмоқ лозимдур...

Падари бузрукворнинг айтқонларини бош устида тутдим.

Амир Темури

Бахтга эришиш мақсадида ўзаро ёрдам берган халқ – фазилатли халқдир.

Абу Наср Форобий

Кимнинг халққа фойдаси тегиб, шу фойдаси
туфайли ҳаловат топса, ўша одам эзгудир.

Юсуф Хос Ҳожиб

Инсон тирик экан ўз Ватани учун курашмоғи
лозим.

Одамий эрсанг, демагил одами
Ониким, йўқ халқ ғамидин ғами.

Гурбатда ғариб шодмон ўлмас эмиш,
Эл анга шафиқу меҳрибон бўлмас эмиш.
Олтун қафас ичра гар қизил гул бутса,
Булбулга тикандек ошён бўлмас эмиш.

Алишер Навоий

Ҳеч вақтда дўстларинг бўлмасин ҳайрон,
Қўлдан келса қилинг душманни вайрон,
Халойиқ бир бўлиб яшанг меҳрибон,
Туғилган ер учун ҳурмат яхшироқ.

Бердақ

Ҳар на яхшилик қилсанг, қилки юрт учун,
Ўзингдан орттир-у ўзгага бермак учун.

Ҳайдар Хоразмий

Одам эрсанг маъни бил дона-дона,
Ватан эрур сенга иккинчи она.

Анбар Отин

Маълумдирки, дунёда яшаган ҳар бир кишининг энг аямлик, қизғаниб сақлайдиган беш нарсаси бордир: биринчиси – жони, кейингилари – дини, моли, оиласи, она Ватанидир.

Алихонтўра Соғуний

Миллат ҳар бир вакилида шарафу эътибор бўлса, ўша миллат шарафу эътиборга лойиқ бўлади.

Ватан бизнинг валиеъматимиз ва мураббийимиздир, ҳар бир валиеъмат ва мураббийга хизмат қилиш лозим, бас, ватанга хизмат бурчдир.

Фитрат

Қул бўлиб номардга кун кўрган
киши инсон эмас,
Эрк учун, халқи учун қийналмаган
жон-жон эмас.

Сақламоқ ёвдан Ватанни сенга қарз,
Қарзни қилмоқ адо ҳар кимга фарз.

Чустий

Халқлар иродаси зўр куч.

Фафур Фулом

Жаҳон тарихида асло кўрилмаган мўъжизалар
яратган улуғ халқ ҳар ишга қодир.

Ойбек

Юртни обод қиламан деган киши ўзи обод
бўлади.

Абдулла Қаҳҳор

Менинг халқим ўз киндигининг қони тўкилган
тупроқни ўз онасидай азиз кўради.

Ҳамид Олимжон

Ҳаёт бизни ўтдан олиб сувга, сувдан олиб ўтга
ташлади. Жазирама саҳроларда сарсон-саргар-
дон кездик. Ер ости конларида тирноқ билан маъ-
дан кўчиришга мажбур қилишди. Туғилган осто-
намиздан олисларга ирғитиб ташлашди. Жондан
севган қаламимизни қарсиллатиб синдиришди.
Лекин иродамизни синдиrolмадилар. Кўксимиз-
дан имонимизни, қон-қонимизга сингиб кетган
Ўзбекистон меҳрини юлиб ололмадилар.

Саид Аҳмад

Фақат ақл кучи билан, фақат ирода кучи би-
лангина одам ҳамиша янгилашиб, панжаралари
мустаҳкамланиб турадиган ички тутқунлик асо-
ратидан озми-кўпми қутилиб, ички эрксизлик-
ка барҳам бериб, ҳақиқий эркинлик салтанати-
га эришмоғи мумкин.

«Халқ» деган тушунча тез-тез тилга оlinиб
турса-да, ҳеч қачон ҳар жиҳатдан тенг, яхлит

бир кучни англатмайди. Ҳамиша халқ бор, оломон бор, авом бор, орифлар бор.

Озод Шарафиддинов

Дунёда мантиқсиз ҳеч иш бўлмайди,
Томчи йиғилмаса жом ҳам тўлмайди.
Биз томчи эруرمىз, халқ эса уммон,
Халқ ўлмас, томчи ҳам демак, ўлмайди!

Инсон боласи ҳамма нарсани вақтинча йўқотиши мумкин, лекин мустақиллигини йўқотса, дунёнинг барча қувонч ва ташвишлари бекордир.

Комил бўлишга интилган халқ, албатта ютади. Бундай халқнинг озодлиги, келажаги хавф-хатардан холи бўлади, аниқ қилиб айтганда, ҳар қандай шароитда ўз ҳақ-ҳуқуқини, эркинлигини, номус ва шаънини ҳимоя қила олади.

Абдулла Орипов

*O'zbekiston Respublikasi
Qurolli Kuchlari tashkil
topganligining 25 yilligiga
bag'ishlanadi*

SHERZOD
HIKMATOV

“SHUNQORLAR” – VATAN TAYANCHI

Biz shunga erishmog'imiz kerakki, harbiy xizmat so'zda emas, balki amalda farzandlarimizning, yoshlarimizning nufuzli ishi, shon-sharafi bo'lmog'i lozim.

Islom KARIMOV

PARVOZING YUKSAK BO'LSINI

Parvozga shay turgan burgutning holati, ko'z qarashlarini kuzatganmisiz? Uning ko'zlari o'tkir, olis-olislarga qadalgan, qanotlari uchishga shay turgan bo'ladi. U osmonlarga parvoz etgisi, yuksak cho'qqilarni egallagisi keladi. Marrani uzoq va bardavom olishga urinadi. Men mag'rur burgutning bu holatini kattakon jamiyatga kirib kelayotgan yoshlarga qiyoslagim keladi.

Harbiylar bizning ishongan qo'rg'onimiz, suyangan tog'imizdir. Ular bor ekan, ko'ngillar tinch, osmonimiz musaffo, qalblarda mehr barhayotdir. Muhtaram Yurtboshimiz, Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo'mondoni Islom Karimov ta'kidlaganidek, «Yuragida o'tibor, oriyatli bahodirlarimiz bugun ortimda Vatanim bor, el-yurtim, ota-onam, sevimli yorim bor, deb yovga mardona zarba berishga tayyor bo'lib turgani barchamizga kuch-quvvat bag'ishlab, ruhimizni ko'tarmoqda».¹

Yoshlarimiz – ertangi kunimiz egalari, ke-lajagimizni yaratguvchi bunyodkorlardir. Shu

¹ I.Karimov. Terrorizm xavfi to'g'risida. – T.: «Sharq», 2002. – B. 103.

ma'noda shunqorlarni ham harbiy sohamizning egalari, nafaqat harbiy, balki barcha tarmoqlarning egalari deya ayta olishimiz mumkin. Ular tartib hamda intizom bilan, qat'iyat hamda ilmga chanqoqlik bilan o'qib izlanishmoqda, kelajak uchun dadil qadam tashlashmoqda.

*Quduqda suv aziz,
Tandirda-chi non.
Tog'larning bisoti,
Necha-necha kon.
Bel bog'lab maydonga
Chiqdingmi endi
Sen ham bir karomat
Ko'rsat, ey o'g'lon!*

Men Sherzodning kechinmalari, qalbidan o'tayotgan hislarini qoralamalarida ifodalagani bilan tanishib chiqib, shunday xulosaga keldimki, u o'zi kabi serg'ayrat yoshlarni atrofida birlashtirmoqchi va u o'zi kamolga yetgan Vatanning taqdiriga befarq emas. Sherzodning kelgusidagi ishlariga omad tilayman.

**Abdulla ORIPOV,
O'zbekiston Qahramoni,
xalq shoiri**

*10-iyul, 2016-yil.
Do'rmon*

INSON QALBI

Qo'lingizdagi kitob muallifi Sherzod Hikmatov bejizga qo'liga qalam olmagan. Uning o'z dunyosi, o'zgacha bir dunyoqarashi, qalb iztiroblari, hayotda kechirgan voqea-hodisalardan chiqargan xulosalari turli shakllarda bayon qilingan. Aslida, Sherzodning shoirlikka yoki yozuvchilikka da'vosi yo'q, u harbiy sohada xizmat qilayotgan fidoyi yigitlarimizdan. Ayni shu fidoyilik uning qo'liga qalam tutqazgan. Vatanga muhabbat, vatanparvarlik tuyg'usi, o'z yurtini mard va jasur o'g'lonlar himoyasida ko'rishi, shu ishga kamarbastaligi uni doimo harakatga chorlaydi. Natijada, qalb harorati aks ettirilgan, yurak nidosi shundoqqina ufurib turgan satrlar qog'ozga tushganki, undagi har bir so'z bizga-da tanish, har bir so'z bizning-da yuragimizga yaqin so'zlardir. Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlaganidek: «Barchamizga ma'lumki, inson o'zligini anglagani, nasl-nasabini chuqurroq bilgani sari yuragida Vatanga muhabbat tuyg'usi ildiz otib, ulg'aya boradi, bu ildiz qancha teran bo'lsa, tug'ilib o'sgan yurtga muhabbat ham shu qadar yuksak bo'ladi».²

Ochig'i, o'z qalb iztiroblarini ham nazmiy, ham nasriy tarzda ifodalash hamma ijodkorga ham nasib etavermaydi. Ajabki, Sherzodga shunday iqtidor nasib etibdi, binobarin, u o'zining bolalik

² I.Karimov. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: «Ma'naviyat», 2008. – B.90.

yillaridagi hayotini qisqa va lo'nda qilib, bitiklar tarzida bayon etsa, o'spirinlik va yoshlik yillarda qalbini to'fqinlantirgan tuyg'ularini she'rga soladi, ulg'ayib, hayotning pastu balandini, achchig'-u chuchugini totib ko'rganini esa qatra va bitiklar tarzida ifoda etadi.

Sherzod Hikmatov bitiklari juda sodda va ixcham bo'lsa-da, ularda hayot haqiqati, falsafiy mushohadalar aks etgan. Masalan, «Osmonning oxirini topdim», «Belbog'», «Asl yigit» kabi qatralarda aytilgan fikr, hayotiy xulosa har bir o'quvchini fikrlashga, mushohada yuritishga chorlaydi, misralarning ayrimlari kishini o'ygatoldiradi. To'g'ri, muallif qoralagan satrlar badiiylik mezonlariga to'laqonli javob bermasligi mumkin. Lekin muhimi bu emas. Muhimi unda fikrning borligi, hayotidagi baland-pastliklardan to'g'ri xulosa chiqarolganligi, qolaversa, qalbidagi ma'naviy ehtiyoj o'rnini misralarda ifoda etishga intilishidir va men Sherzodning bu intilishini qo'llab-quvvatlayman.

Ma'lumki, mamlakatimizda ma'naviyat va ma'rifat masalalariga jiddiy e'tibor qaratilib, yoshlar ma'naviyatini o'stirib borishning xilma-xil usullari qo'llanilmoqda. Nazarimizda, Sherzod Hikmatovning mazkur kitobi ham yoshlar qalbiga yo'l topadigan, harbiy xizmatchilarga asqotadigan, ularning qalbidagi ham ertangi kungaga umid va ishonch uyg'otadigan kichik bir dasturilamal bo'lib xizmat qiladi, deb umid qilaman.

***Ravshan JOMONOV,
filologiya fanlari nomzodi, dotsent***

JASORATGA UNDOVCHI SATRLAR

Ochig'ini aytganda, bugungi globallashuv ja-rayonlarida har bir yosh yigit yoki qizning qalbida Vatanga muhabbat tuyg'usini shakllantirish, ular ongida kindik qoni to'kilgan shu Ona yurtning qadriga yetish tushunchasini uyg'otish dolzarb vazifalarimizdan sanaladi.

Sherzod Hikmatovning oddiy va samimiy satrlarda bayon qilingan «Shunqorlar – Vatan tayan-chi» nomli to'plami, ayniqsa, yoshlarimizni vatanparvarlikka undovchi misralari bilan e'tiborga molik. Qatralarida Vatan himoyasi uchun jonini ham ayamaydigan yigitning fidoyilikka, harbiylikka undovchi misralar talaygina.

Ehtiros va his-hayajonga to'la qalbning mahsuli bo'lgan bu asarning chop etilishi, mening nazarimda, tarbiyaviy ahamiyat kasb etadi. Chunki unda insoniylik, adolat, mehr-muhabbat, jasorat, matonat tushunchalari hayotiy misollarda, ishonarli tarzda hikoya qilib berilgan. Shu bilan birgalikda, yovuzlik, johillik, loqaydlik kabi illatlar ham ko'rsatib berilgan.

Asar bir qarashda oddiydek tuyulsa-da, uning tag zahirida bugungi kunning dolzarb masalasi – jamiyat a'zolarining umumiy maqsadiga aylangan komil inson tarbiyasi o'rin olgan. Muallifning «Asl yigit xotin moliga ko'z olaytirmaydi», degan jumlasiga e'tibor qaratadigan bo'lsak, bugungi kunda qizlarning mol-mulkiga uchib uylanayot-

gan yoki xotini bilan mulk talashib sudma-sud yurgan ayrim yigitlar ko'z oldimizda gavdalanadi.

Sherzod Hikmatov bugun milliy urf-odat, qadriyat va madaniyatimizga raxna solayotgan «ommaviy madaniyat» haqida ham so'z yuritarkan, «Ommaviy madaniyat – sirtidan qaraganda nihoyatda chiroyli ko'rinadigan, aslida esa ming yillik qadriyatlarimizga raxna soladigan, uni tag-tomiri bilan yulib tashlashga harakat qiladigan chirkin illatdir», deya o'z qarashlarini to'laqonli, asosli bayon etgan.

Ushbu asar yosh avlodni buyuk ajdodlarimiz an'analariga sadoqat ruhida tarbiya topishlarida, vatanparvar insonlar bo'lib ulg'ayishlarida o'z hissasini qo'shadi, deb umid qilaman.

***Mavluda ZIYAYEVA,
1-Respublika tibbiyot
kolleji direktori***

KELAJAKKA DADIL QADAM

Mana, bir necha yildirki respublikamiz o'quvchi-yoshlarini Qurolli Kuchlar safiga – harbiy xizmatga va oliy harbiy bilim yurtlariga kirishga tayyorlash, ularni harbiy-vatanparvarlik ruhi-da tarbiyalash, yoshlar o'rtasida sog'lom turmush tarzini keng targ'ib qilish, ularning o'zaro madaniy-sport aloqalarini yo'lga qo'yish maqsadida «Shunqorlar» harbiy-sport musobaqalari o'tkazib kelinmoqda.

«Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik» fani O'zbekiston Respublikasi «Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida»gi Qonuniga muvofiq tashkil etilgan bo'lib, respublikamizdagi barcha kasb-hunar kollejlari va akademik litseylarda o'qitiladi. Toshkent shahrining Chilonzor tumanida joylashgan 13 ta kasb-hunar kolleji va 4 ta akademik litseylarda ham ushbu «Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik» fani yuqori saviyada o'qitilmoqda, kelajagimiz egalari bo'lgan yoshlarimiz ongiga harbiy-vatanparvarlik g'oyalarini singdirishda ko'plab ustozlar nazariy va amaliy ishlarni olib bormoqdalar.

Bu borada O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi Chilonzor tuman mudofaa ishlari bo'yicha bo'limi Chaqiriluvchilarni harbiy xizmatga tayyorlash bo'linmasi boshlig'i Sherzod Hikmatovning xizmatlarini alohida ta'kid-

lab o'tishimiz lozim. U boshchiligidagi harbiy rahbarlarimiz yoshlarimizning har tomonlama – jismoniy, ruhiy va ma'naviy jihatdan kamol topishlari uchun astoydil ish olib bormoqdalar. Boshlang'ich harbiy tayyorgarlik ishlarining samaradorligi bo'yicha bizning Chilonzor tumani bir necha yillardan beri Respublikada ilg'orlikni qo'ldan bermay kelmoqda.

Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash borasidagi natijalarimiz samaradorligi yildan-yilga oshib bormoqda. Buning yana bir sababi kollej va akademik litseylarda faoliyat olib borayotgan harbiy rahbarlarning o'z vazifalariga mas'uliyat bilan yondashayotganlarida deb bilaman.

Bir kunlik o'quv mashg'uloti har oyning birinchi chorshanbasida o'tkaziladi. Bu o'quv kuni-da «Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik» faniga oid yangiliklar bilan tanishib, fandagi boshqa mavzular haqida fikr almashinadi.

Uch kunlik o'quv mashg'uloti yanvar oyining birinchi o'n kunligida o'tkaziladi. 14-yanvar – O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari tashkil topgan kunni tantanali ravishda o'tkazish va uni ommaviy targ'ibot vositalari yordamida yoritish uchun Sherzod Hikmatov boshchiligidagi reja ishlab chiqiladi. Rejaga asosan Chilonzor tumanidagi barcha kasb-hunar kollejlari va akademik litseylarda bu bayram juda ko'tarinki ruhda va a'lo darajada o'tkaziladi. Bu tadbirlarga ikkinchi jahon urushi qatnashchilari, front ortida xizmat qilgan faxriylar, baynalmilal jang-

chilar, harbiy qismlardan ofitserlar, serjantlar, askarlar, orkestr, ashula va raqs ansambllari taklif etiladi.

Avgust oyida bo'lib o'tadigan besh kunlik o'quv jarayonida ham bir yillik ish rejalari ko'rib chiqiladi, yangi o'quv yiliga puxta tayyorgarlik boshlanadi.

Vatanni sevish – bu o'z o'lkasi tarixi, madaniyati, qadriyatlarini bilish va uni ko'z qorachig'idek asrash demakdir. Vatanparvarlik – bu elim deb, yurtim deb yonib yashashdir. Chilonzor tuman mudofaa ishlar bo'yicha bo'limi Chaqiriluvchilarni harbiy xizmatga tayyorlash bo'linmasi boshlig'i Sherzod Hikmatov yosh bo'lishiga qaramay intiluvchanligi, tirishqoqligi, harakatchanligi bilan atrofdagilardan ajralib turadi. So'nggi yetti yil davomida uning fidoyiligi bilan Chilonzor tumani yoshlari turli yo'nalishlardagi tanlovlarda, jumladan, «Shunqorlar» harbiy-sport musobaqalarida bir necha bor Respublika bosqichi g'olibi bo'ldilar.

Bundan tashqari, uning jonkuyarligi, talabchanligi sabab tumandagi barcha kollej va akademik litseylarda Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik ta'limi dasturi asosida o'quv xonalari talab darajasida jihozlandi. Shu bilan birgalikda o'quvchi-yoshlar o'rtasida oliy harbiy ta'lim muassasalarida targ'ibot va tashviqot ishlari keng ko'lamda yo'lga qo'yildi. Har yili Chilonzor tumanidan oliy harbiy ta'lim muassasalariga kirib, o'qishlarini davom ettirayotgan yoshlar soni yildan-yilga ortib borayotgani fikrimizning dalilidir.

2008-yili Chilonzor tumanidagi atigi bitta kollejda «Shunqorlar» kiyimi mavjud edi. Sherzod Hikmatovning jonkuyarlighi, shijoati bilan hozirgi kunga kelib barcha o'quv yurtlari «Shunqorlar» jamoasi yangi kiyimga, ya'ni formaga ega bo'ldilar.

Bugungi kunda «Shunqorlar» harbiy-sport musobaqalari yuksak saviyada, ko'tarinki ruhda o'tkazib kelinmoqda. Puxta harbiy-taktik tayyorgarlikka ega bo'lib borayotgan guruhlarimiz saf tayyorgarligi va taqdimot jarayoni muhtasham «Bunyodkor» sport maydonida o'tkazilib, ommaviy axborot vositalari orqali namoyish etilmoqdaki, bu butun O'zbekiston xalqiga boshlang'ich harbiy tayyorgarlik ishlaridagi yutuqlar haqida tasavvur qilish imkonini beradi.

Sherzod Hikmatovning tashabbuskorligi va jonkuyarlighi natijasida yoshlarda mardlik, qat'iyatlilik fazilatlarini shakllantirish, intizom va jamoatchilikka tayanishga o'rgatish kabi ko'plab yaxshi tadbirlar amalga oshirib kelinmoqda. Biz, Chilonzor tumani harbiy rahbarlari shunday yosh, shijoatli, fidoyi kadrlarga suyanamiz va ular bilan faxrlanamiz.

***Shuhrat POLVONOV,
Baynalmilal jangchi***

YOSHLARNI HARBIY VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH – ASOSIY VAZIFALARIMIZDAN BIRI

Bugungi globallashuv davrida «ommaviy madaniyat» deb atalgan oqimning yoshlar ongiga salbiy ta'siri, milliy-ma'naviy, ming asrlik qadriyatlarimizga raxna solayotgani, ularni tobora o'z domiga tortishga urinayotgani barchamizni, o'zini vatanparvar deb bilgan har bir yurtdoshimizni ogohlikka da'vat etib, ko'zimizni kattaroq ochishga, atrofda sodir bo'layotgan voqea-hodisalarga e'tiborliroq bo'lishga undamoqda.

Hozirda dunyo sahnida ro'y berayotgan to's-to'polonlar, ko'plab begunoh insonlarning qoni to'kilayotgani, manfur kuchlar tomonidan ilgari surilayotgan yot g'oyalar jamiyatning nozik qatлами bo'lgan yoshlarning qalbiga kirib qolayotgani, ular amalga oshirayotgan inson tasavvuriga sig'maydigan qabihliklar yoshlar tarbiyasi eng ustuvor masalalardan biri ekanini hayotning o'zi bizga qayta va qayta isbotlab bermoqda.

Intizom bor joyda albatta, yutuq, rivojlaniş bo'ladi. Tartib yo'q joyda esa tabiiyki, urush-janjol, boshboshdoqlik, tarafkashlik avj oladi. Tarixdan yaxshi ma'lumki, qayerda tartibsizlik, fahsh, o'zboshimchalik kabi salbiy il-

latlar avj olsa, o'sha yer barbod bo'lgan, tanaz-
zulga yuz tutgan.

Ming shukrlar bo'lsinkim, bizning yurtimizda tartib-intizom hukmron, osmonimiz musaffo, jamiyatimizda sog'lom fikrli insonlar borligi uchun ham bugungi taraqqiyot, bugungi doril-amon kunlar bizga nasib etib turibdi. Yoshlari-miz zamonaviy talablar asosida ta'lim-tarbiya olayapti. To'g'ri, guruch kurmaksiz bo'lmagani-dek, ba'zi bir yoshlarimiz bilib-bilmay, ko'r-ko'rona «ommaviy madaniyat» tuzog'iga tushib qolmoqda. Virtual o'yinlar, pirsing, tatirovka, selfi kabi yot illatlar o'zbek yoshlari qalbini egal-lashga, ularni qabih to'rlari bilan o'rab olish-ga urinayapti. Ammo biz tarixi shonli, kelaja-gi buyuk xalq farzandlarimiz. Bobolarimiz o'z vaqtida dunyo taraqqiyoti uchun tamal toshini qo'yanini jahon afkor ommasi yaxshi biladi, e'tirof etadi.

Men shunqorlar siymosida vatanimizga sado-qat bilan xizmat qiladigan, yurti uchun jonini berishga tayyor mard, jasur, qadamidan o't chaq-naydigan o'g'il-qizlarimizni tasavvur qilaman. Shunqorlar – Ona Vatanimiz tayanchi, suyanchi bo'lishiga ishonaman.

Mana shunday ishonch va umid meni qo'lin-gizdagi kitobni yozishga undadi. Unda mehnat faoliyatim, shaxsiy hayotimdan chiqargan xulo-salarimni bayon etishga harakat qildim. Ertangi kundan nimalarni kutayapman, Vatanim oldi-dagi mas'uliyatim qanday, ota-onam uchun qan-day yaxshilik qila olaman degan savollar hech

tinchlik bermaydi. Istardimki, yurtimizning kamolga yetayotgan har bir o'g'loni, har bir qizi qalbini ham mana shunday istaklar egallasin.

Kitobni o'qib tugatganingizdan keyingi fikrlaringiz, xulosalaringiz men uchun qadrli, aziz yurtdoshim.

Muallif

HAYOT SABOQLARI

TARBIYACHINING «TARBIYASI»

Navoiy viloyatining Xatirchi tumani markazida Samarqand ko'chasi bor. Bolaligim kechgan bu ko'cha men uchun eng aziz go'shalardan biri. Esimda, o'sha paytlari «Majnuntol» nomli maktabgacha ta'lim muassasasiga qatnardim. U yerdan olgan xotiralarim bir olam. Bir kuni deng, yerda yotgan toshning yapaloqligiga ishqim ketib, uni osmonda uchadigan jism deb o'ylab, samo bag'riga uloqtirdim. Otgan toshim ko'kka parvoz qilish o'rniga to'ppa-to'g'ri oshxona derazasiga borib tegdi. Deraza chil-chil bo'lib sindi. Buni kuzatib turgan tarbiyachim meni qattiq jazoladi. Ertasi kuni esa, bog'chadoshim hamda yon qo'shnim bo'lgan o'rtog'im Kamol bilan tushlikdan so'ng beriladigan tanaffusdan foydalanib, Oqdaryoga cho'milgani borishga kelishib oldik.

Buni qarangki, ertasi kuni bog'chani tark etib, bir yarim kilometrcha uzoqlikdagi daryo ko'prigi tomon yugurdik. Daryoga yetib kelganimizda suv shiddat bilan oqardi. Oqib ketmaslik uchun daryoning sayozroq joyini qidira-qidira suvga tushdik. Endigina suzishni boshlagan edik hamki, biz tomonga vajohat bilan yugurib kelayotgan ayolga ko'zimiz tushdi. Tarbiyachi opamiz bizni qanday topdi ekan? Bu safar ham

jazodan benasib qolmadim. O'rtog'im ham rosa ta'zirini yedi.

Bog'cha opaning bergan jazosidan xomush bo'lib, xayolan mazaykaning no'xotdek keladigan donasini o'ynab burnimga tiqib qo'ydim. Shuncha harakat qilsam ham chiqara olmadim. Uydagilarning koyishidan qo'rqib, bu voqea haqida ota-onamga aytmadim.

Tong sahar uyg'onganimda burnimning sholg'omdek shishib ketganini bildim. Otam jonimni og'ritib burnimdagi donani do'xtirlarning qisqichi bilan olib tashladi. Tarbiyachining o'ta darajada qattiqqo'lligi sabab, murg'ak qalbimda tan azobidan jarohatlar qoldi.

So'zimning oxirida bog'cha tarbiyachilariga ikki og'iz so'z aytmoqchiman: Qadrli opa-singillar! Qo'l ostingizda tarbiyalanayotgan bo'lg'usi shunqorlarni qattiq koyimang, ular hali go'dak. Ulardan katta insonlarga xos fazilatlarni talab qilmang. Bola cho'milishni xohlabdimi yoki o'yinni istabdimi, unga sharoit yarating. Uning dunyosida qo'lingizdan kelsa kema yasab, ushbu kemada birga suzing. Bolakay kema kapitani bo'lib o'z kemasini boshqarsin, uni ummon, dovullaridan olib chiqsin. Siz unga eshak bo'ling, siz unga tirgak bo'ling. Aslo uni kemadan itarib yuboradigan dovul bo'lmang. Bolajonlar o'zlariga tirgak bo'lgan insonlarni hech qachon unutishmaydi.

MAKTAB VA LITSEY HAYOTI

Maktab davrida o'qituvchilarim qil ustida turibsan, deb meni qo'rqitishardi. Sababi, juda sho'x edim. Maktabni tugatganimdan so'ng, o'qishni litsey-internatda davom ettira boshladim. Bu yerda talab qattiq, nazorat kuchli edi. To'g'risi, ko'pchilik kursdoshlarim qatori mening ham internat hayotiga moslashishim qiyin kechgan. Maktab va litseyda men uchun tortilgan qildek hayot ko'prigi mustahkam oltin ko'priikka aylandi. Ustozlarimning tarbiyasi meni eng a'lochi o'quvchilar safiga qo'shdi. Har gal muvaffaqiyatga erishganimda qalbimda ustozlarimga nisbatan minnatdorlik hissini tuyaman.

HAYOT MAKTABI

Litsey-internatni tamomlab, Samarqand Oliy Harbiy Avtomobil Qo'mondonlik Muhandisligi bilim yurtiga o'qishga qabul qilindim. Shu tariqa harbiy hayot boshlandi. Dala maydoniga 40 kg yuk bilan 15 chaqirim masofaga yugurib ketdik. Qirq kun mobaynida dala maydonida bo'ldik. Ba'zi bir kursdoshlar mashg'ulotlarga chiday olmay, uylariga qaytib ketishdi.

O'sha yerda suvning naqadar buyuk ne'mat ekaniga ishonch hosil qilgan edim. Suv kursantlarga me'yordan ortiq berilmas, biz suvsizlikka chidashga, sabr-toqatimizni toblashga majbur edik. Maktab va litseydagi fidoyi ustozlarimning bergan tarbiyasi meni to'rt yil ichida mashaqqat-

li mashg'ulotlarga chidashga o'rgatdi. Bilim yurtini imtiyozli diplom bilan tugatdim.

Bugungi kunda aksariyat yosh ukalarimizning oliy harbiy ta'lim muassasalariga bo'lgan qiziqishi ortib borayotir. Ular kelajakda Ona yurtimizning mustahkam qo'rg'oni posbonlari bo'lishiga ishonaman. Harbiy hayot maktabi yigit kishini asl o'g'lon qilib tarbiyalab, voyaga yetkazishiga ishonch hosil qildim.

POLKOVNIK BERGAN SABOQ

2004-yilning yoz fasli edi. Toshkent shahrida umumarmiya o'yinlari bo'lib o'tdi. Bizning Samarqand Oliy Harbiy Avtomobil Qo'mondonlik Muhandislik bilim yurti jamoasi barcha sport turlari bo'yicha g'olib bo'lib, ko'chma kubokni qo'lga kiritdi. Quvonchimizning cheki yo'q. Musobaqaning so'nggi kuni biz g'oliblarga Markaziy harbiy sport klubi (MHSK) maydonida hordiq chiqarish uchun imkoniyat yaratib berildi. Sport klubi o'sha yillari poytaxtimizning muhtasham «Bunyodkor» markaziy stadioni o'rnida joylashgan edi.

Yoshligimdan bilyardni yaxshi ko'rganim uchun xizmatdoshlarim bilan o'yinga sho'ng'ib ketdim. Bu orada harbiy bilim yurti «Jismoniy tarbiya» kafedrası boshlig'i bizga tanish bo'lmagan polkovnik bilan bilyard stoli yoniga kelishdi. Ular yozning jaziramasida havasimizni keltirib, muzdekkina mineral suvni ichib o'zaro suhbatlashishardi. Polkovnik qo'lidagi shishani bilyard

stoli ustiga qo'yib, suhbatni davom ettirardi. Men bu paytda uzoqda turgan toshni mo'ljal-layotgandim. Xayolim muzdekkina mineral suv-ga ketdimi yoki boshqa sababdanmi, toshni qat-tiqroq urib yubordim. Tosh havoga ko'tarilgan-icha to'ppa-to'g'ri shishadagi suvga borib tegsa bo'ladimi! Yana deng, shishaning o'rta qismi qolib, bosh qismi parchalanib ketdi. O'sha par-chalardan biri polkovnikning bo'yniga sanchildi. Qo'rqib ketdim, chunki bu ishim uchun harbiy bilim yurtidan haydalishim aniq edi-da!

Shisha qadalgan joydan tizillab qon oqdi. Polkovnik vazminlik bilan qon ketayotgan joyga ro'molchasini qo'yib, bizga qarab o'yinni davom ettiraveringlar, dedi. Ko'zlari katta-katta bo'lib ketgan kafedra boshlig'imiz:

– Nima qilib qo'yganingni bilasanmi kursant?
– deya menga baqira ketdi. Men bilmasdan tan-jarohati yetkazib qo'ygan inson Mudofaa vazirlig-ining katta lavozimdagi harbiy xizmatchisi ekan. Polkovnik men bu ishni qasddan qilmaganimni, bunday tasodiflar hayotda bo'lib turishini tush-untirib, menga dalda berdi. Bu insonning vazi-yatga haqqoniy baho bergani, meni noqulay vazi-yatdan olib chiqqani bir umrga saboq bo'ldi.

G'ALABA VA MUSTAQIL HAYOT

Ko'chma kubokni qo'lga kiritib, ko'tarinki kay-fiyatda harbiy bilim yurtimizga qaytdik. 2005-yil 18-iyun kuni sevimli maskanimiz bilan xayrlash-ish fursati yetdi. Bitiruv kechasi kuni batalon

komandirining tarbiyaviy ishlar bo'yicha o'rinbosari, mayor Alisher Narzullayev meni yoniga chorlab, o'zing va xizmatdoshlaring nomidan so'zga chiq, dedi. Men minbarda turib qayerda va qaysi lavozimda bo'lmaylik, doimo ustoz va komandirlarimizning ishonchini oqlashga, yurtga sadoqat bilan xizmat qilishga va'da berdim.

O'sha vaqt bizga batalon komandirimiz mayor Muslim Gasanovning maktubini o'qib berishdi. Komandirimiz Germaniyada xasta rafiqasining dardiga shifo izlab yurganiga qaramay, biz kursantlarga mehr ko'rsatgani yuragimizni to'qlantirib yubordi.

Leytenant unvonini qo'lga kiritib, harbiy xizmatni davom ettirish uchun Toshkent shahriga yo'llanma berildi. Bu yerda ham vazifalarni sadoqat bilan bajarishga harakat qildim. Jigarim

xastalanganligi tufayli operatsiya stoliga yotishga majbur bo'ldim. Oyoqqa turgach, xizmatni davom ettirdim. Shu orada uylandim, ola xurjun bo'yinga ilindi. Xizmatchilik, ishim Farg'ona shahriga ko'chiriladigan bo'ldi.

OILA

Taqdir ekan, Farg'onada turmush o'rtog'im bilan ajrashishga qaror qildim. Sud tomonidan belgilangan muddatda ajrashdik. Harbiyning ayoli og'ir-vazmin, sabr-bardoshli bo'lishi talab etiladi. Ayolim bilan negadir murosamiz ke-lishmadi. Xatolarimni birma-bir qog'ozga yozib chiqqach, ayb o'zimdan o'tganiga amin bo'ldim. Ko'z oldimga shirin qizalog'imning otasiz, o'ksib voyaga yetishi kelganda, o'zimdan nafratlanib ketdim. Negaki, Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov «Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch» asarida nihoyatda to'g'ri ta'kidlaganidek: «...bu yorug' dunyoda hayot bor ekan, oila bor, oila bor ekan, farzand deb atalmish bebaho ne'mat bor, farzand bor ekan, odamzot hamisha ezgu orzu va intilishlar bilan yashaydi».

Oilasini asrab qololmagan yigit qanday qilib yurtini g'animlardan himoya qila oladi, deb o'yladim. Rahbariyatdan meni zaxiraga bo'shatishlarini so'radim.

Zaxiraga bo'shagach, oilamni qayta tikladim. Shunda onam ko'zlarida yosh bilan: «Bolan, maktab davridan to hozirgacha o'z bilganing-

cha yashading. Xotining bilan ham o'zboshimchalik qilib ajrashding. Harbiy xizmatdan ham o'z xohishingga ko'ra bo'shab, hayotda yutqazgan eding. Oilangni tiklab, birinchi xatoyingni to'g'rilading. Endi o'z oldingga aniq maqsad qo'yib olsang-chi, bolam!» dedilar.

Onajonimning ushbu so'zlari meni chuqur o'yg'a toldirdi... O'zimni mevasiz va yaproqlari to'kilgan yolg'iz daraxtdek his qildim. Men uchun bamisoli qishning qahraton ayozini boshlangan edi.

PREZIDENT NOMIGA MAKTUB

Onam Yurtboshimiz nomiga: «O'g'lim harbiylikni jonidan ortiq yaxshi ko'radi. Hatto medal ham olgan. Tushunmovchilik sababli ishdan bo'shadi», degan mazmunda maktub yo'llabdi. Bir nusxasini menga ko'rsatish maqsadida Toshkentga olib keldi. Maktubni o'qib, bekor yozibsiz deya onam boyaqishni koyidim-da, o'sha zahoti Prezident Devoni sari oshiqdim. Mas'ul xodimlar bilan uchrashib, xatni bekor qildim. Rostdan ham, rahbarlarni mening muammolarimdan boshqa ishlari kammidi, axir. Sabot va matonat bilan ishlasang, amalda o'zingni ko'rsatsang, albatta yutuqqa erishasan, deb o'zinga o'zim dalda berdim.

BO'SH ISH O'RINLAR YARMARKASI

2009-yilning iyul oyida Bobur nomidagi istirohat bog'ida bo'sh ish o'rinlar uchun mehnat yarmarkasi o'tkazildi. Tabiiyki, u yoqqa bormasligim mumkin emas edi. Ishonasizmi, har bir soha bo'yicha ish bor. Uzoqdan harbiy kiyimdagi odamlarni ko'rib qoldim. Ming bir o'y-xayol ichida ularning yoniga bordim. Ish so'radim.

– Ish bor, yigitcha. Oyligi 170 ming. Har kuni mahallama-mahalla chaqiruv qog'ozlarini tarqatasan, – deyishdi. O'sha payti bu pulga ro'zg'or tebratish qiyin edi. Ammo sevgan kasbimga bo'lgan mehr meni o'ziga ohanraboday tortdi, rozi bo'ldim. Ular aytgandek, ko'chama-ko'cha yurdim, mahalla faollari bilan yelkama-yelka ishladim. Halol mehnat, peshona teriga kelgan oylikka ro'zg'or tebratdim.

Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlaganlaridek: «Men g'urur haqida ko'p gapiraman. Negaki, g'urur va iftixor bilan yashash o'zlikni asrash, bu dunyoda hech kimdan kam bo'lmasdan barchaga teng munosabatda bo'lish deganidir. Bunday hayot tarziga hamma ham erishavermaydi. O'zbek xalqining bag'rikenglik, mehr-oqibat, saxovatpeshalik kabi ko'plab chin insoniy fazilatlari qatorida yana shunday ulug'xususiyati borki, u hech qachon, hech kimning oldida bosh egmagan. Buyuk ajdodlarimizni, Amir Temur bobomizni eslang, ularning o'gitlariga quloq tuting. Har qaysi odam – u qanday yoshda bo'lmasin, qayerda va qaysi lavozimda

ishlamasin – boshiga qandaydir og‘ir ish yoki tashvish tushganida, men kimman, qanday buyuk zotlarning avlodiman, degan savolni o‘ziga bersa, to‘g‘ri yo‘lni albatta topadi».

Darhaqiqat, hayot sinovlaridan og‘ishmay qadam bosayotgan har bir yosh yigit uchun ushbu hayotiy so‘zlar, faxr va iftixor bag‘ishlab, kelajakka dadil qadam bosishimizga kuch va asos bo‘la oladi.

«SHUNQORLAR» MAS’ULIYATI

O‘quv muassasalaridagi harbiy rahbarlar orasidagi hayotim boshlandi. Yetti yil davomida ko‘plab kollej va litsey o‘quvchilari ichida jismoniy jihatdan etuk, ma‘naviy jihatdan barkamol shunqor yigit-qizlardan iborat jamoa to‘plashga muvaffaq bo‘ldik. Biz tashkil etgan «Ofitserlik – sharaflı kasb», «Mardlar qo‘riqlaydi Vatanni», «Mard maydonda sinaladi» kabi tadbirlar ko‘pchilikning e‘tibori hamda e‘tirofiga sazovor bo‘ldi.

O‘quv muassasalarida olib borilayotgan «Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik» faniga oid mashg‘ulotlar o‘quvchilarning har tomonlama chiniqishlariga katta hissa qo‘shdi. Oliy harbiy bilim yurtlariga, harbiy xizmat turlariga, mudofaaga ko‘maklashuvchi «Vatanparvar» tashkilotiga saralash ishlarida ham amaliy yordam berdi.

Ushbu ezgu ishlar orqali xalq bilan armiya o‘rtasidagi ko‘prik yanada mustahkamlanib, o‘quv

muassasa rahbarlarining ushbu sohaga e'tibori, harbiy ta'lim rahbarlarining fidokorona mehnatlari ko'zga yaqqol tashlana boshladi.

Bugungi kunda shunqorlarning ko'pchiligi nufuzli idoralarda xizmat qilayotir. Esimda, ilk ish kunimda ularning egnida namunali kiyimi yo'q, ko'zlarida bugungiday o't chaqnamasdi. Hozirda ular bilan gaplashsangiz, ko'zlariga boqsangiz, bir olam quvonch hamda zavq olasiz.

Bugun «Shunqorlar» safidagi yigit-qizlarning bosgan izidan o't chaqnaydi, oldiga qo'ygan maqsadi aniq, fikri tiniq, niyati xolis. Bu boshlang'ich harbiy tayyorgarlik yo'nalishi turli jabhalarda, ayniqsa, yosh yigit-qizlarimizning milliy-ma'naviy olamining daxlsizligini asrash borasida buyuk yangilanish va yutuqlarni olib keladi, deb o'ylayman. Chunki Vatan ravnaqi yo'lida har qanday ishni intizom va yaxshi niyat bilan bajargan insonlarning tilagi amalga oshadi. Intizom bor joyda iqtisod barqarorlashadi. Hayot yo'llarimizning yorug' bo'lishi mustahkam e'tiqodimizga va ustozlarning bergan ta'lim-tarbiyasiga ko'proq bog'liq ekan, akademik litsey va kasb-hunar kollejlarida ta'lim berayotgan harbiy rahbarlarning o'z vazifalariga yanada mas'uliyat bilan yondashishlari, bu borada ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlashimiz lozimligi bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri deb o'ylayman. Chunki Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlab o'tganlaridek: «Har qaysi davlatning chegaralarini daxlsiz saqlashda harbiy kuch-qudrat, Qurolli Kuchlar

suv bilan havodek zarur. Ammo xalqimiz, avvalambor, yosh avlodimiz ma'naviy olamining daxlsizligini asrash uchun biz nimalarga tayanib-suyanib ish olib borishimiz kerak, degan savol bugun barchamizni o'ylantirishi tabiiy».³

Shunday ekan, intizom, tartib bor joyda o'sish, yuksalish bo'ladi. Ular yo'q joyda tartibsizlik, tarafkashlik, turli mojarolar avj oladi.

Dunyodagi eng sharaflı kasb – yoshlar onigaga Vatan tuyg'usini singdirish, uni komil inson qilib tarbiyalash ekan, yoshlarga shaxsiy ibrat namuna qilib ko'rsatilsa, nur ustiga a'lo nur bo'lar edi.

VATANNI ASL O'G'LONLAR QO'RIQLAYDI!

Bir kuni tumanimizning mudofaa ishlari bo'limiga bir yigit kelib, harbiy xizmatga borolmasligini aytib qoldi. Ochig'i, judayam hayron bo'lib qoldik. Chunki bunday holatlar juda kamdan-kam ro'y berar edi-da. Uning oilaviy ahvolidni, sog'lig'ini obdan o'rgandik. Barchasi xizmatga safarbar qilish me'yorlariga to'g'ri keladi. Bizning qattiqqo'llik bilan bergan savollarimizga u kutilmaganda yig'lab yubordi. Uning yigitlikka to'g'ri kelmaydigan bu harakati ham achchig'imizni chiqardi, ham unga rahmimizni keltirdi.

Vatanni sevish, uni ardoqlash, uni himoya qilish, avvalo, harbiy xizmatdan boshlanar ekan,

³ I.Karimov. Terrorizm xavfi to'g'risida. – T.: Sharq, 2002. – B.103.

xizmatni o'tay olmagan, qo'rqqoqlik va noshudlik qilib, o'zini kasalga solgan yigitlardan qanday qilib Vatan himoyachilari chiqadi? Dunyoga Jaloliddin Manguberdi, Amir Temur, Boburdek buyuk sarkardalarni yetishtirib bergan yurt avlodlariga bunday bahonalar aslo yarashmaydi.

Istiqloлга erishganimizdan so'ng xizmat turlari shakllantirildi, safarbarlik chaqiruvi rezervi xizmati tashkil etildi. Birinchi Prezidentimiz tomonidan harbiy qismlarda dunyo ahlini lol qoldiradigan darajadagi sharoitlar yaratilib berildi. Harbiy xizmat turining qaysi biri bo'lmasin, sadoqat bilan o'tagan yoshlarimiz, harbiy xizmatga bormagan yoshlarimizdan yaxshi jihatlari bilan ajralib turmoqda. Buni hayotning o'zi ko'rsatmoqda.

Haligi yigitga bu haqda gapira turib, shunday dedik:

– Ukajon! Ko'zlaringdagi yoshni art, qaddingni baland tut-da, Vatan himoyasi, yurt mudofaasi sari o'tlan. Sen ham shunqor bo'l, o't bo'l, olov bo'l. Aslo qo'rqqoq bo'lma. Uning ishongan o'g'lonlari safida bo'l. Yo'qsa, seni Ona Vatan kechirmaydi!

Shundan so'ng u yigit ijobiy tomonga o'zgardi.

HAQNAZAR AMAKIM IZTIROBLARI

Hikmat bobomning kichik farzandi – Haqnazar amakim 1938-yilda Samarqand viloyatining Xatirchi tumanida tugʻilgan. Shu yerda oʻrta maktabni tugatib, Samarqand shahrida, keyinchalik Novosibirsk universitetida tahsil olgan. Oʻsha davr anʼanasiga amal qilib, rossiyalik rus ayoli Nina yangamizga uylangan. Chunki oʻsha paytlarda aralash nikohlar, ayniqsa musulmon va boshqa din vakillarining oila qurishi partiya olib borgan siyosatga juda mos tushgan.

Ushbu yosh oila Surxondaryo viloyatining Denov tumaniga ishga yuborilgan. Amakim taqdirida tugʻilib oʻsgan viloyatida emas, balki olis Surxonning bir chekkasida ishlash bitilgan edi. Oʻris yangam maktabda oʻqituvchilik qilgan boʻlsa, amakim savdo idoralaridan birining masʼul xodimi boʻlgan. 1962-yilda ularning oilasida oʻgʻil farzand dunyoga kelgan. Shu yigit voyaga yetgach, Moskvadagi harbiy bilim yurtida tahsil olib, rus qiziga uylangan. 1985-yilda amakimning xotini Nina yangamiz vafot etgan. Oʻgʻli onasining maʼrakalarida qatnashgan, ammo onasining vafotidan keyin otasini deyarli yoʻqlamagan.

Amakim oʻshanda ham taqdirdan nolimay yashardi, oʻz oilasidagi baxtli damlarni tez-tez eslab turardi, xotini va oʻgʻlini, ularga boʻlgan mehrini aytishdan charchamasdi. Chunki u haqiqiy kommunistik gʻoyani oʻzida singdirgan, partiya yoʻlini bir umrlik toʻgʻri yoʻl deb bilgan, uning mafkurasiga chippa-chin ishongan inson

edi. Ehtimol, istiqlol yillaridagi o'zgarishlarni o'z ko'zi bilan ko'rmaganida, ayni shunday e'tiqod bilan bu dunyodan o'tib ketarmidi...

Yaratganga shukrlar bo'lsinki, 1991-yilda qo'lga kiritilgan davlat mustaqilligi barcha yurtdoshlarimiz qatorida Haqnazar amakim hayotida ham keskin o'zgarish yasadi. Amakim yurtimizda olib borilayotgan ulkan islohotlarni ko'rdi, Vatanimizning har go'shasida amalga oshirilayotgan o'zgarishlardan xabardor bo'ldi. Eng muhimi, o'sha davrgacha olib borilgan siyosatning mazmun-mohiyatini anglab yetdi, sho'ro rahbarlarining kirdikorlarini bilib oldi, o'zbek xalqining boshiga tushgan og'ir kunlarning asl sabablarini tushunib yetdi. O'zbekistonning sobiq ittifoq uchun xomashyo bazasiga aylanib qolgani, balandparvoz shiorlar ostida qa-

Haqnazar Hikmatov turmush o'rtog'i
Nina Hikmatova va o'g'li Vyacheslav Hikmatov.
Surxondaryo viloyati Denov shahri, 1975

nday mash'um niyatlar borligini fahmladi. Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov takidlaganidek, «Mana endi SSSR degan davlat yo'q bo'lib ketdi. Kimdir bundan xursand bo'lsa, yana kimdir, afsuski, o'sha davrlarni qo'msab yashayapti. Aslida, imperiyalar, zo'ravonlik bilan tuzilgan davlatlar hech qachon uzoq yashamaydi. Bu – tarix haqiqati».

Haqnazar amakim Mustaqillik yillarida amalga oshirilayotgan bunyodkorlik ishlarini ko'rib juda quvondi, ayni paytda sotsialistik tuzumning asl basharasini anglab, sobiq tuzum ravnaqi yo'lida sarflagan umrining zoye ketganini ich-ichdan fahmlab yetdi. Xususan, Birinchi Prezidentimizning ommaviy axborot vositalaridagi har bir chiqishini sinchiklab kuzatib borardi. Ayniqsa, ta'lim-tarbiya borasidagi islohotlar, qo'lga kiritilayotgan yutuqlar amakimni bee'tibor qoldirmasdi. Sport va san'atdagi yoshlarimizning dunyo miqyosida e'tirof etilayotganidan juda xursand bo'lardi. Harbiy sohadagi o'zgarishlardan amakimning boshi osmonga yetdi. Mening harbiylikni tanlaganimdan faxrlanib, «Iloyo, kasbingdan baraka topgin, asl mard yigitlarga Vatanning asl posboni bo'ladi, bolam», deya meni olqishlab qo'yardi.

Amakimni tug'ilgan joyi – Xatirchiga qaytarib olib kelolmadik. Qanchalik qistamaylik, xotining qabri shu yerda ekanini, uning ruhini shod etish lozimligini aytardi. Men amakimning so'nggi kunlarida uning yonida edim, so'nggi yo'lga kuzatishda bosh-qosh bo'ldim.

Surxondaryoning ulkan tog'lari va rus qabris-toni ko'rinib turadigan baland bir tepalikdagi qabrga qo'ydim. Haqnazar amakimdan menga mingga yaqin kitoblar hamda uning alamli iz-tirolari qoldi. Men amakimning ruhi poklariga atab har kuni duo qilaman: iloyo oxiratlari obod bo'lsin.

QALDIRG'OCH QISSASI

Chamasi olti yoshlarda edim. Bahor fasli edi. Bir kuni mahallamizdagi simyog'ochda qaldirg'ochlar chug'urlashib turganini ko'rib qoldim. Yerdan kattaroq toshni oldim-u, qaldirg'ochlarga qarata otdim. Tosh qushlardan biriga borib tegdi. Bechora qush tipirlaganicha jon taslim qilish holatida yerda yotardi. Bora solib qo'limga oldim. Qo'limga olishim bilan qaldirg'ochning joni uzildi. Buni ko'rgan otam:

– Bolam, qaldirg'ochni bekorga nobud qilding,
– deya qattiq koyidi.

Qaldirg'ochga nisbatan qilgan shafqatsizligim uchun chin dildan pushaymon bo'lib, uni ko'chamizning chetiga ko'mdim.

Ishonasizmi, bu voqea olti yasharligimdan to o'tgan yilning bahor fasliga qadar, ya'ni 25 yil meni vijdon azobida qiynadi. Har yili ko'klamda qaldirg'ochlarni ko'rganimda, yuragimda bir tug'yon ko'tarilardi.

2015-yilning bahor faslida, havo qattiq sovib ketgan mahali ishxonamning oynasidan hovliga qarasam, yerda qanotlarini yozib, tipirchilab jon

holatida bir qaldirg'och yotibdi. Yugurib hovliga chiqdim. Yerdagi qaldirg'ochni olib, xonamga olib kirdim. Sovqotib qolgan. Tanasiga nafasim bilan issiq havo berganday bo'ldim. Qaldirg'och ancha jonlandi. Suvdonga suv soldim va nonni bo'lakchalarga bo'lib, xonamning bir burchagida qunishibgina o'tirgan qushning yoniga qo'ydim.

Ertasi kuni kelsam, u stolimdagi kompyuter ustida turibdi. Mana senga deb, «sovg'a»sini monitor yuziga chaplashga ham ulguribdi. Men qaldirg'ochga qarab «to'g'ri qilibsan», deya hazil-lashdim.

Shu qadar hayratda edimki, qo'limdagi qaldirg'och mendan qo'rqmay qaddini g'oz tutib turardi. Tashqariga qarasam, quyosh charaqlab turibdi, havo yaxshi. Derazani ochib, qo'limni tashqariga chiqardim. Qaldirg'och pir etib uchib ketdi. Qushning samo uzra qanotini keng yo-yib parvoz qilishini kuzatarkanman, o'zimni 25 yildan beri yuragimga sanchilib kelayotgan vijdon azobidan qutulgandek his qildim.

TULPOR MINGAN BOLAKAY

Samarqand shahridagi to'yxonalardan birida mehmon bo'ldik. Yonimizdan yog'och tulpor minib olgan bolakay o'tib qoldi. Tulporining qomatini bir tepaga ko'taradi, bir pastga tushiradi. Bolakay barchaning havasini keltirardi. Davradagi raqqosaning harakatlaridan ko'ra, bu bolaning qiliqlari o'ziga biram yarashgan edi. To'yxonadagi mehmonlar o'yinchi qiz-

ga emas, bolakayning do'ppisi ostiga pullar qistirib qo'yardi. Bolakay pullar bilan ishi yo'q, hamon zavq-shavqqa to'lib o'ynardi. U beixtiyor menga bolaligimni eslatib yuborgan edi. Men hamon tulpor mingan bolakayga hayrat bilan tikilardim...

FARG'ONANING OSHI

Farg'ona shahrida xizmat qilgan vaqtimda dilga yaqin oshna-og'aynilar bilan har uch kunda osh qilardik. Qizig'i, ertasi kuni ham, indiniga ham hamma o'z ishi bilan ovora bo'lib ketar, uchinchi kunga borib, oshning xumori tutaverardi. Oshni damlab, so'riga o'tirgach, eng avvalo, qalampirli sho'rva ichilardi. Tabiiyki, sho'rvaning ichi qalampir va oshning yog'li suyaklariga mo'l bo'lardi. Bu sho'rvadan keyin laganda bir dona guruch ham qolmasdi. Sho'rva ishtahamizni karnay qilib yuborardi-da! Hozirgacha uyda osh tayyorlansa, uning ustidagi qalampir menga Farg'onaga bormaysizmi, degandek, lovullab turadi.

TOSHKENTLIK OQIL AKA HAYRATI

Otam ko'pincha Toshkentdagi uyimda nevaralar tarbiyasi bilan mashg'ul bo'ladi. Mahallamiz odamlari bilan juda inoq, ayniqsa, toshkentlik Oqil aka bilan aka-uka tutingan.

Xatirchidan amakim o'g'illarini uylantirayotgani haqida xabar keldi. To'yga otam tanishi

Oqil akani ham olib ketajagini aytdi. Qo'yar-da-qo'ymay mehmonni ham Xatirchiga olib bordik. To'y zo'r o'tdi. Otam sulolamiz to'ng'ichi bo'lgani bois, yoshlarga oq fotiha berib, to'yni ochib berdi. To'yning ortiqcha dabdabalardan holiligini hamda kelin tomondan kelgan sandiqni ko'rib Oqil aka hayratga tushdi.

– Bizda kelin tomonga jabr qilib xorijning mebeli, qo'sha-qo'sha lash-lushlar qilinadi. Mana, isrofgarchilik qilmasdan ham to'y o'tkazsa bo'lar ekan-ku.

To'ydan ikki oy o'tib, meni yo'lda ko'rib qoldi-da, yangi kelin-kuyovlarni so'radi. Men Oqil akaga ular hozirda yurtimizdagi eng baxtli yoshlardan ekanini, hech narsadan zoriqmay yashayotganliklarini aytdim. Shunda Oqil aka qo'lini duoga ochib: «Iloyo, kelin-kuyovlar qo'shgani bilan qo'sha qarisin. Mana shu kuyovlardek mard, or-nomusli yigitlarimiz soni ko'paysin. Fahm-farosatli, oqila kelinlarning qadami qutlug' kelsin», deya niyat qildi.

PUL SOCHISH HAM AN'ANAMI?

O'zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasida shunday misralar bor:

“Bag'ri keng o'zbekning o'chmas iymoni”.

Darhaqiqat, o'zbek xalqini tavsiflaydigan sifatlar orasida bag'rikenglik, saxovatpeshalik muhim o'rin egallaydi. Aslida, bunday bag'rikeng, saxovatpesha insonlar doimo el ardog'ida, xalqning

doimiy e'tiborida bo'lishadi. Muqaddas hadislarimizda ham saxiylik, mehr-muruvvat ko'p bora tilga olingan. Shu ma'noda o'zbek xalqining mehmondo'stligi, saxiyligi borasida ko'p iliq gaplarni aytish mumkin. Biroq...

Yaqinda bir to'yda qatnashdim. Hammasi risoladagidek: dasturxonlar to'kin, mezbonlarning iltifoti, xizmatdagi yigitlarning yelib-yugurishi – hammasiga qoyil qolasiz. Osh-ovqatlarning tartib bilan tortilishi, san'atkorlarning xonishi – barchasi kishini to'lqinlantiradi. Ammo guruch kurmaksiz bo'lmaydi, deganlaridek bir voqea ko'pchilikning g'ashiga tegdi. Bir o'rta yoshlardagi kishi san'atkorlarning ham, o'yinga tushayotganlarning ham ustidan pul socha boshladi. To'g'ri, pul uniki, qay tarzda sarf qiladi, bu – uning shaxsiy ishi. Ammo, ayni shu holatning o'ziyoq o'zini anglagan har bir insonni tashvishga soladi.

Avvalo, bunday holat pul sochayotgan kishining madaniy saviyasini ko'rsatadi. Axir, u pul sochishning ijtimoiy tomonlarini o'ylab ko'rganmikan? Bu o'sha shaxsning boyligini emas, balki ma'naviy qashshoqligini ko'rsatmaydimi? Aslida, insofli, diyonatli odam ataganini to'y egasiga to'yona qiladi.

Ochig'ini aytganda, pul sochish yoki pul qistirish o'zini ko'z-ko'z qilishdan boshqa narsa emas. Shu bilan birga pul sochishning ma'naviyatimizga mos kelmasligini ham unutmaslik kerak. Binobarin, topilgan mablag' halol bo'lishi va ezgu ishlarga sarflanishi zarur.

Nazarimizda, masalaning yanada muhim bir nozik jihati bor. Chunki sochilayotgan pullar bu – o‘zbek so‘mi, ya’ni milliy valyutamiz. Axir milliy valyuta ham o‘zbekning o‘zligini namoyon etuvchi, qalblarda milliy iftixor tuyg‘usini uyg‘otuvchi ramzlardan biri emasmi? Axir, milliy valyutamizda davlat ramzlari aks ettirilib, ona tilimizdagi so‘zlar bitilmaganmi? Bizningcha, pul sochish, bu – shaxsiy masala emas, balki madaniy-ma’naviy, ijtimoiy-siyosiy masalalar sirasiga kiradi. Shunday ekan, biz kim ekanligimizdan qat’i nazar, pul sochish kabi illatlarni qoralashimiz, milliy valyutamiz qadrini anglab yetishimiz lozim.

QORAQALPOQ TO‘YI

2010-yili Qoraqalpog‘istonda xizmat qilayotgan do‘stim Sherzod Choriyev uylanayotganini aytib, to‘yga taklif qildi. Adashim hamda yaqin do‘stim bu yerda ofitser lavozimida ishlar, xizmat faoliyatini a’lo darajada olib borardi.

Qoraqalpog‘iston qayerdasan, deya xotinim va bolalarimni olib yo‘lga otlandim. Do‘stimning uyiga kirib borganimizda, bizni kelin bolaning o‘zi ta’zim bilan kutib olsa, deng! To‘y ertaga, kelin bugundan xizmatga tushib ketibdi-ku! Keyin bilsam, bu yerning odati shunday ekan.

Ertasiga to‘y ham boshlandi. Kamina – kuyovjo‘ra. Kuyovning oldida savlat to‘kib o‘tiribman. O‘rtakash yigit tez-tez menga ma’noli qa-

rab qo'yardi, hatto bir-ikki «adresli» yo'talib ham olsa, deng. Ochig'i, ensam qotdi. Mehmon ekan deb sinayapti chog'i, deb o'yladim.

Turli o'y-xayollar ichida o'tirganimda, o'rtakash yuborgan shekilli, oldimda ikki yigit paydo bo'ldi-da, qulog'imga bir nimalarni shipshidi. Ularning gapiga qaraganda, men kuyovning yonida emas, balki kelinning yonida o'tirishim lozim ekan, mening o'rnimda esa kelin yanga. Ham jahlim chiqdi, ham kulgim qistadi. Men yigitlarga: «O'rtakashga borib ayting, men kuyovning yonida o'tiraman. Kelinning yonida kelin yanga o'tirishi kerak», deb aytdim-da, joyimdan jilmadim. O'rtakash aka mendan ranjidi shekilli, bir-ikki xo'mrayib, to'yni davom ettirdi. Qoraqalpog to'yi zo'r o'tdi.

Eng qizig'i, to'yning so'ngida bo'ldi. Kelin-kuyovni olib chiqib ketar mahalimizda bir to'da odamlar jiqqamusht bo'lib ketsa, deng. Ularni ajratib qo'yishga endigina kirishgandim, bilagimdan bir yigit tortdi-da: «Mehmon, siz chetga qochib turing, bu yog'ini bizga qo'yib bering. Bizda odat shunaqa», degancha mojaroga qo'shilib ketdi. Kelin-kuyovni amallab uyga kuzatib yubordik. Hozirgina urishgan odamlar bir pasda osh-qatiq bo'lib, meni hayron qoldirishdi. Bunday an'analar faqatgina qozoqlarda bor, deb o'ylar ekanman. Ochig'i, kap-katta yigitlarning urishishi menga erish tuyuldi. Lekin qoraqalpog to'yi menga juda yoqdi. Bilib-bilmay ularning an'analarini buzganim uchun ulardan uzr

so'rab, xayr-xo'shlashdim-da, oilam bilan yana poytaxt sari ravona bo'ldim.

USTOZLAR O'GITI

Odamning yomoni bo'lmaydi, uni tarbiyalash kerak, deyishadi. Shunday ekan, biz qaysi sohada faoliyat yuritmaylik, insonlardan ezgulik istab yashaymiz. Ayrim kishilar tabiatida birovga o'xshagim kelmaydi, degan manmanlik ham bor. Bu ibora nisbiylik kasb etadi. Chunki o'rmondagi hayvonlar orasida katta bo'lgan odamda hayvon tabiati sezilishi tabiiy. Shuning uchun jamiyatdagi insonlar ham atrofidagi insonlar va ustozlarining ibratli harakatiga qarab o'zini shakllantiradi. Va shu tariqa yutuqlarga erishadi.

Shu bois hayotning past-u balandini ko'rgan, Vatan ravnaqiga nafi tekkan ustozlarning yo'li bizga ibrat bo'ladi. Bizning ustozlardek bo'lmaslikka, ularning nurli yo'llarini davom ettirmaslikka aslo haqqimiz yo'q. Binobarin, Birinchi Prezidentimizning ushbu so'zlari biz yoshlarning yo'lini charog'on etadi: «Hech bir ishda shoshilmasdan, ayni paytda sustkashlikka yo'l qo'ymasdan, faqat va faqat o'zimizning kuchimizga ishonib, tayanib yashashimiz kerak. Ana shunda biz, albatta, o'z murod-maqsadimizga yetamiz».

QATRALAR

INTIZOM – BOSH MEZON

Intizom, tartib bor joyda o'sish, yuksalish bo'ladi. Ular yo'q joyda tartibsizlik, tarafkashlik, turli mojarolar avj oladi. Ayrim Arab davlatlaridagi tartibsizliklar so'zimiz isbotidir.

ADOLAT TAROZISI

Yomon odam yomonligicha, yaxshi inson ham umrbod yaxshiligicha qolmasligi mumkin. Shu bois insoniyatga muvozanat ato etilgan. Barchasi o'zimizga bog'liq. Muvozanat biz uchun adolat tarozisidir.

BOBOMEROS

Xalqimizda etagimni ushla, o'rgatganlarimni uqib ol, deguvchi asl polvonlar talaygina. Aslida, etak tutish biz o'zbeklarga bobomeros bo'lib kelayotgan qadimiy udumlardan biridir. Bu meros mo'rtlikning oldini olib, o'g'lonni pishitib, kamolga yetkazadi. Buyuk merosni asrash har birimizning burchimizdir.

SOYA

Hadeb otangning soyasida turaverma. Sen ham otangga soya bo'l. Chunki u senga bir umr panoh bo'lib keldi. Javob qaytarish payti keldi, ey o'g'lon!

HASADGO'Y

Endigina yetdim deganingda, yo'lingni to'sadiganlar bor. Oqib kelayotgan irmoqning yo'lini to'sish emas, balki uni to'g'ri yo'lga solib yuborish kerak. Sharqiroq irmoqning yo'lini to'sdingmi, demak, sen hasadgo'ysan.

NOSHUKR BO'LMANG

Hadeb noliydigan insonlar hayotdan nolib o'tib ketishadi. Shukr qilib yashaganlar baraka topadi. Siz shukr qilib yashang, shukr qilgan bandasiga Alloh albatta baraka beradi. Noshukrga esa...

ANGLASH...

Dunyoni kezib, Ona Vatanimdek yurt ko'rdim. To tirik ekanman, yurtimning har bir qarich tuprog'ini ko'zimga to'tiyo qilaman.

KIBRNING OQIBATI

O'ziga haddan ortiq ishonadigan insonlar ko'p xato qilishar ekan. Samoning chek-chegarasi yo'q. Havolanib ketib, beixtiyor yerga chilparchin bo'lib tushish mumkin. Ummondagi «Titanik», samoga otlangan «Chellenjer» bunga misoldir.

DO'STLIK

Bir inson boshqa bir insonga kel, do'st bo'lamiz dedi. Do'stlashishdi. Ularning do'stligi abadiy bo'ldi. Do'stlikni taklif qilgan inson bo'lajak do'stini obdan o'rganib chiqib, qaror qabul qilishda adashmagan edi. Hayotida yetti o'lchab, bir kesadigan, sermulohaza insonlarning do'stligi shu bois umrboqiy bo'ladi.

JASORATLI YO'L

Hayotdagi asl jasoratli yo'l – nomardlar qarshisida tiz cho'kmay, mardlar oldida ta'zim qilishdir. Mardning mardga tan berishi ham asli bir jasoratdir.

DO‘STLARINGDAN NOLIMA

Do‘stlaringdan hadeb noliyverma. Yaxshi do‘st topaman deb yomoniga uchrab, o‘sha yaxshi «yomon» do‘stingdan ham ajralib qolishing mumkin.

TILDA EMAS, DILDA

Vatanparvar bo‘lish uchun, Vatan deya ko‘krakka mushtlash shart emas. Vatan tushunchasi dilimizga muqaddas Ona suti bilan singgan bo‘ladi.

ULAR BIZLARDAN EMAS...

Bugungi zamonimizda ko‘plab yurtdoshlarimiz xorijda oila tebratish uchun ishlashyapti. Ularning halol pul topayotganlaridan xursand-

miz. Ming afsuski, ba'zan ularning ichida Vatanini sotayotgan **XOINLAR** ham uchramoqda. Iymonini sotgan xoinlar bizlardan emas, degim keladi.

TO'RT DEVOR ORASI

Bir kuni iztirobga tushganimda to'rt devor meni go'yo yutib yuborayotganga o'xshadi. Najot istab devor burchaklariga qalbimda qolgan so'nggi umid uchqunlarini qoqib qo'ydim. Natijasini kutib, sabr qilib o'tirdim. Balki ishonmassiz, devor menga so'nggi umiding qolguncha noumid bo'lma, men ko'rgan azoblar oldida seniki qum zarrasi-ku, degandek bo'ldi. To'rt devor orasi menga ko'p, juda ko'p narsalarni o'rgatdi...

MA'NAViy DUR

Agar qo'limdan kelganda edi, kindik qonim to'kilgan yurtning barcha ko'chalariga dur-u javohir sohib chiqqan bo'lardim. Lekin Vatanim talon-toroj bo'lmasligi uchun orzuyimdan voz kechaman-da, avvalo, ma'naviy olamimni boyitaman. Boshqalarga ham ma'naviy dur ulashaman. Ularning ma'naviyatidan to'kilgan durlar yurtimizning barcha ko'chalarini bezashiga ishonaman.

HARAKATDAN TO'XTAMANG!

Bir ishni boshlab, oxiriga yetkaza olmadim, deya o'kinmang. Boshqa bir ezgu ishga bel bog'lang. O'zingiz bilmagan holda, dastlabki boshlagan ishingiz ro'yobga chiqadi. Asosiysi, harakatdan to'xtab qolmaslik kerak.

OSMONNING OXIRINI TOPDIM

Osmonning oxirini topdim, lekin gapimga hech kim ishonmadi. Natijada o'zimga bo'lgan ishonchim yo'qoldi. Shundan so'ng barcha harakat va amallar uchun asos talab etilishini anglab yetdim. Dunyoning barcha sir-u sinoatlari asos ustiga qurilgan ekan.

SHOSHILMA

Sendan o'zishga harakat qilgan odamlarni o'z holiga qo'y-da, o'z yo'lingdan qolma. Bir kuni albatta ularning yonidan o'tasan. Shunda kim kimdan o'zgan-u, kim kimdan ortda qolganiga guvoh bo'lasan.

O'ZBEK JURNALISTLARI

Ba'zi bir xorij jurnalistlarining gap-so'zlarini tinglab, xatti-harakatlarini kuzatib, ochig'i hayron bo'laman. Ochiqdan-ochiq o'z mamlakatiga tosh otadi, o'z millatidan illat izlaydi. Ularning maqsadi o'zi nima ekan? Yurtining salbiy tomonlarini ko'rsatib mag'rurlansa, jahon afkor ommasiga ko'z-ko'z qilsa, u qanday vatanparvar bo'ladi?

Men ularga asl vatanparvarlikni o'zbek jurnalistlaridan o'rganing degan bo'lardim. Kelajakda bizning jurnalistlar "Namuna maktabi" ochishsa ajab emas. Mustaqil mamlakatimizda olib borilayotgan asrga tatigulik tub islohotlar, barchaning havasini keltirayotgan bunyodkorlik ishlarini ro'y-rost, samimiy tarzda xalqqa yetkazib berishayotgani uchun ular oldida ta'zim qilsa arziydi. Dunyoning manaman degan jurnalistlari o'zbek jurnalistlaridan o'rganishi lozim bo'lgan jihatlar juda ko'p.

QONUNIYAT

Ayollarni asrang! Zero, ayol kishi e'zoz topish uchun yaratilgan.

Ayollardan qo'rqaman, deydigan erkaklar, eng avvalo, o'zlaridan qo'rqadilar. Bo'lmasa bu so'zlarni gapirmagan bo'lardi. Vaholanki, ayollar erkaklarni o'zlarining orzusidagi ideal va qattiqqo'l er bo'lishini juda-juda xohlaydi.

MEHR

Farzandlaringizga mehr ko'rsating. Bir kun kelib mehrga zor bo'lmaysiz.

BELBOG'

Yigitmisan? Belingda belbog'ing bormi? Unda oilangni albatta baxtli qil. Belbog' – yigitning or-nomusi. Nomus esa oiladan boshlanadi.

JOHIL ODAM

O'z farzandlariga bemehr odam johil odamdir. Undan har qanday yomonlikni kutsa bo'ladi.

ERKAKNING BAHOSI

Mard inson o'zini jamiyatda, oilada ko'rsatadi. Shu orqali odamlar unga baho berishadi.

RO'ZG'OR

Ro'zg'or o'z nomi bilan ro'zg'or. Uni butkul to'ldiraman deb g'orga kirib ketasan. Keyin qaytib chiqishing dargumon bo'ladi.

«SHUNQORLAR»GA TA'RIF

«Shunqorlar» – Vatan tayanchi.

Bugungi barcha fidoyi insonlar asli shunqorlardir.

Yoshlarning ezgu niyatlari «Shunqorlar»da mujassam.

Mard bo'lsang, «Shunqorlar» safida bo'l.

«Shunqorlar»ning asosiy maqsadi Vatan ravnaqiga o'z hissasini qo'shishdir.

Yigitlarning sarasi – shunqor!

Shunqor qizlarimiz To'maris shijoatini his qiladi.

SPORT XUMORI

Sport shunday san'atki, u bilan bir kun shug'ullanmay qo'ysang, o'zingni notavon sezasan. Sport xumori tutaveradi.

SPORT JOZIBASI

Sportning turi ko'p. U misoli sehrli qulf osilgan xona. Unga mos kalit yasang va uning jozibasidan bahra oling.

SPORT – BU SEVGI

Menimcha, dunyodagi eng chiroyli so'z bu sport, yo'q, adashdim shekilli, balki sevgidir. Yo'q, to'xtang, sport va sevgi so'zlari ma'no jihatdan egizak bo'lishsa kerak.

SHUNDAY INSONLAR BOR

Dunyoda shunday insonlar borki, ular yer yuzidagi deyarli barcha illatlarni o'zida mujasamlashtirgan. Bu yorug' olamda shunday insonlar ham borki, ularning ezgu fazilatlarini sanab, sanog'iga yetolmaysan.

UYG'UNLIK

O'zbek yigiti harbiy tayyorgarlik bilan ta'lim-tarbiyani uyg'unlashtira olsa, ommaviy madaniyatga qarshi dadil tura oladi. Bu ikki jihatga alohida ahamiyat berish lozim.

SHARAFLI KASB

Dunyodagi eng sharaflı kasb yoshlar ongi-
ga Vatan tuygʻusini singdirish, uni komil inson
qilib tarbiyalashdir. Yoshlarga shaxsiy ibrat
namuna qilib koʻrsatilsa, nur ustiga aʼlo nur
boʻlar edi.

NOMUTANOSIBLIK

Harbiy qismdagi taʼlim-tarbiya adolatli boʻlsa-
yu, boshlangʻich harbiy tayyorgarlik ravon
boʻlmasa, maqsadga muvofiq ish boʻlmaydi.

OMMAVIY MADANIYAT

Ommaviy madaniyat, sirtidan qaraganda ni-
hoyatda chiroyli koʻrinadigan, aslida esa ming
yillik qadriyatlarimizga raxna soladigan, uni
tag-tomiri bilan yulib tashlashga harakat qiladi-
gan chirkin illatdir.

YOSHLAR TARBIYASI

Ayrim oʻqituvchilar yoshlar tarbiyasidagi sal-
biy jihatlar uchun ota-onalarni ayblashsa, va
aksincha, nuqsonlar uchun ota-onalar ustozla-
rini ayblashadi. Azizlar, yoshlar tarbiyasini bir-
galikda olib bormas ekanmiz, ommaviy madani-
yat deb atalmish balo ularning boʻshliqlarini oʻzi
istagancha toʻldirib yuboradi.

ILLAT IZLAGANGA...

Boshqalarni yomonlaydigan odamlarning aslida o'zlari yomon bo'ladi. Yomon bo'lgani uchun ham boshqalardan yomonlik izlaydi.

KELAJAKNI KO'RA OLMASLIK

Bugungi hur kunlarda Prezidentimiz, davlatimiz tomonidan yaratib berilayotgan imkoniyatlardan unumli foydalanmaslik, ularni suiiste'mol qilishni kelajakni ko'ra olmaslik, nonko'rlik degan bo'lardim.

ONA VA ALLA SEHRI

Ona beshikdagi chaqaloqqa alla aytadi. Alla murg'ak qalbga singib, uning kelajakda buyuk inson bo'lib yetishishiga sabab bo'ladi. Ona va alla sehri naqadar buyuk, ularning tafti quyosh taftiga teng.

ASL BUYUKLIK

Asl davlat – fuqarolarining g'amini yeydi, ularga barcha imkoniyatlarni yaratib beradi. Shularga mos asl millat ham o'z yurti uchun qo'lidan kelgancha uning rivojiga hissa qo'shadi. Ona yurtimizning buyukligi ham shu ikki irmoqdan qonib suv ichsa kerak.

TA'SIR KUCHI

Ustozlarimizning ibratli yo'li va so'zlaridan ta'sirlanib hayotga yangi ko'z bilan qaray bosh-

laymiz. Bu ta'sir kuchi yillar davomida ongimiz, shuurimizni charxlab, yo'limizni mash'al misol yoritib turadi. Ayrim odamlarning aytayotgan so'zlariga va qilayotgan ishlariga boqib, nomutanosiblikdan hayron qolamiz. Nima bo'lganda ham kelajakni ko'ra olib, yosh avlodga shaxsiy namuna bo'lishimiz kerak. Dunyodagi ma'naviyati, ma'rifati va madaniyati jihatdan o'ta kuchli, rivojlangan davlatlar taraqqiyotining siri ham mana shunda, deb bilaman.

YUTUQ

Hayotda turtildim, qoqildim deb nolimaylik. Shularsiz yutuqqa erishib bo'lmaydi.

MENIMCHA

Dunyo tor bo'lib ketsa, ruhiyating koinot bilan olishayotgan bo'ladi. Shuning uchun koinot hodisalarini sabr bilan qabul qilib, sabr bilan o'tkazib yuborish kerak. Sabrsizlik asorat qoldiradi.

AJDODLAR DAVOMCHISI

Boshlang'ich harbiy tayyorgarlik kollej va akademik litseylardan maktablarga, maktablardan boshlang'ich tarbiya maskanlariga yetib borsa, buyuk ajdodlarimizning munosib davomchilari bo'lamiz.

ASL YIGIT

Asl yigit xotin moliga ko'z olaytirmaydi. Bir tanishim to'yi kuni xotini olib kelgan chet el mebellarini hazm qila olmadi. Qaytarib yubordi. Peshonasidan o'pib qo'ydim. Bunday yigitlar yurtimizda juda ko'p.

INSON BO'LISH KERAK

Oilam deb yelib-yugurib yurgan turmush o'rtog'iga injiqlik qiladigan ayollar inson emas, shunchaki odamsimonlar toifasidan bo'lsa kerak. Qachonki, ayblarini bilib, gapirgan gaplaridan uyalsagina, ular inson toifasiga kirishadi.

TA'ZIM

Otasiz qolgan farzandlarini o'ksitmay tarbiya qilayotgan ayollarga ta'zim qilaman.

BURCH

Vatanni sevish burchimizdir. Shuningdek, oilani asrab-avaylash ham.

KATTA JINOYAT

Meni kechirishsin-u, arzimagan sabab bilan oilasini barbod qiladigan ota-onalar katta jinoyatchilardir. Ularni boshqa nom bilan atab bo'lmaydi.

YURAK SO‘ZLAGANDA SOZLAR JIM TURAR...

«SHUNQORLAR» BELLASHUVI

Biz bunyodkor shunqorlar,
yurt tinchligin ko‘zlaymiz,
Ajdodlarni yod aylab,
dildan yonib so‘zlaymiz,
Kelajakka odimlab,
dadil qadam tashlaymiz,
Tuzajak har rejani
intizomdan boshlaymiz.

Burgut kabi zamindan
ko‘kka qarab uchamiz,
Bulutlarni oralab,
yulduzlarni quchamiz.
Samolarda biz sergak,
sarhadni yov buzolmas,
Biz shunqorlar yo‘lini
yovuz kuchlar to‘solmas.

Yurtboshimiz rahnamo,
bizga doim madadkor,
Yo‘limizni yoritar,
besh tamoyil – besh shior.
Kitobida namoyon
aytgan buyuk so‘zlari:

Biz hech kimdan kam emas,
biling, o'g'il-qizlarim.

Siz – yurtimiz ertasi,
degan so'zin oqlaymiz,
Bu ishonchni doimo
qalbimizda saqlaymiz.
Biz bunyodkor yoshlarga
el-yurtimiz havasda,
Milliy g'urur, or uchun
jon-dilimiz payvasta!

OTAMNING O'GITLARI

Otam menga tutqazdilar qog'oz, qalam:
So'zlarimni uqib olgin, jonim bolam.
Agar kimni do'st deb bilsang, sinab ko'rgin,
O'tgan kunlar tarixini yozib yurgin.

Eng avvalo, muhabbating Allohga ber,
Seni qo'llar hamma joyda, shuni bil, der.
Undan keyin Vatan uchun yonib yasha,
Bor kuchingni mehnatingni shunga tashla.

Kurashlarda yengilmagin, bo'lgin, bardam
Oilangni muqaddas bil, asra har dam.
Farzandingni Ona yurtga mehrli qil,
Tuysin Vatan tuyg'usini go'dak ko'ngil.

Otajonim o'gitidan oldim ibrat,
El-yurtinga xizmat qilib topdim hikmat.
Tomirimda oqar ekan toki qonim,
O'zbekiston uchun fido bo'lsin jonim!

MEHR BERING

Turfa olam ichra ming-ming odamlar ko'p,
Biri tulki, biri bo'ri, olishar xo'b.
Qabih ko'ngil yondoshiga qaziydi choh,
Gar qulasa, yolg'on yig'lab chekar oh-voh.

Aslida-ku bu o'tkinchi yolg'on dunyo,
Ro'yolardan uzoq yuring, qilmang riyo.
Gar boshingiz g'amga botsa, sabr qiling,
Bu Allohning sinovidir do'stim, biling.

Havolanmang, samolardan pastga tushing,
Yiqilsangiz burun qonar, pastroq uchning.
Bugun zo'rsiz, ertangizni o'ylab ko'ring,
Shunqor bo'lib yosh avlodga mehr bering.

HIKMAT

Karvon o'tar qator-qator,
Nasibasin olib ketar.
Har bandaning rizqi yerda,
Toki terar turfa elda.

Yaratganning karami bu,
Hech o'zgarmas kalomi bu.
Kimga erta, kimga kechdir.
Kimlar shuhrat uchun o'chdir.

Yigit kishi so'zdan tonmas,
O'tga tushsa oltin yonmas.
Qancha suvlar oqib o'tar.
Maqsadiga bir kun yetar.

Intilganga tole yordir,
Halollikda hikmat bordir.
Mehnat qilgan ko'rmas zavol,
Sofdil inson topar kamol.

EY, O'G'LON!

Yurtimiz tinch, obod har uy, har makon,
O'z erkiga o'zi bekdir har inson,
Toki qallda yashar ekan sof vijdon,
Kel, Vatanni yashnataylik ey, o'g'lon!

Bir yoqadan bosh chiqargan qoqilmas,
Dushmanlarning otgan toshi kor qilmas,
Jasur yigit qo'rquv neligin bilmas,
Kel, Vatanni yashnataylik ey, o'g'lon!

Ezgulikka xizmat qilgan kam bo'lmas,
Yuragida aslo qayg'u, g'am bo'lmas,
O'zga yurtning non-suvida ta'm bo'lmas,
Kel, Vatanni yashnataylik ey, o'g'lon!

Mard yigitning ko'ksi to'la or bo'lar,
Lafzi halol, yuzi quyoshday kular,
Shundan qalbi shijoat, zavqqa to'lar,
Kel, Vatanni yashnataylik ey, o'g'lon!

POSBONLAR

Siz «Bunyodkor», «Shunqor», «Burgut»,
«Jasur», «Lochin»,
Dovrug'ingiz kezar bugun Chin-u Mochin.
O'zbekning er yigitlari aslo tolmas,
Temuriylar nasli sira mag'lub bo'lmas.

Qadamingiz zalvoridan chaqnar o'tlar,
Loy chaplolmas yuzimizga g'anim, yotlar.
Sarhadlarni asrar doim askar o'g'lon,
Hushyorlikni qo'ldan bermas, chin qahramon.

Shunqor yigit, jamoani olg'a boshlang,
Kelajakka umid bilan qadam tashlang.
Ko'ngli qora yomonlarga qarshi yuring,
Saxovatli, mehri daryo inson bo'ling.

Siz «Yo'lbars», «Shunqor», «Burgut» ham
«Bunyodkor»
Yurtboshimga qanot bo'lgan chin madadkor.
O'tkir bo'lsin burgut kabi ko'zlaringiz,
Yurt oldida yorug' bo'lsin yuzlaringiz.

HARBIYLAR

Bunyodkorsiz, lochin, o'tkir ko'zlarim,
Ham voha-yu vodiydagi do'stlarim,
Chin yurakdan chiqar ushbu so'zlarim,
O'z yurtiga ko'ksi qalqon harbiylar!

Bir qanoti – baxtli bo'lsin yorim der,
Bir qanoti – qasamyodim-orim der,
Vatan – sha'nim, nomus, yo'g'-u borim der,
Imoni pok, toza vijdon harbiylar!

Yigitman, deb el dardini o'ylaydi,
Yurt obro'si – g'ururim, deb so'ylaydi,
Er belbog'in belga mahkam boylaydi,
El-yurt uchun temir qo'rg'on harbiylar!

Bahodirsiz, dilda yo'qdir zarra g'am,
So'zda sobit, ishda metin-mustahkam,
O'g'lonlarga tilaklarim she'rda jam,
Chin fidoyi, odil inson harbiylar!

POYEZD KELMOQDADIR

Poyezd kelmoqdadir dovonlar oshib,
Bekatda yo'lovchi kutmoqda shoshib.
Baxtli inson kular shodlikdan jo'shib,
Sen ham quvon do'stim, mehringni qo'shib.

Tirnama ko'nglingni bir kam dunyo deb,
Intilsang, yetarsan nur-u ziyo, deb.
Farzandim, dilbandim, deya yashagin,
Vatanda zavqlanib gullab-yashnagin.

Shoshilib xatoga yo'l qo'yma aslo,
So'ng bo'lib qolmagin shaytonga oshno.
Sabrning tagida oltin bor, olgin,
Siylaydi seni u, qalbingga solgin.

Poyezd kelmoqdadir dovonlar oshib.
Bekatda yo'lovchi kutmoqda shoshib.
Baxtli inson kular, shodlikdan jo'shib,
Sen ham quvon do'stim, mehringni qo'shib.

JON TULPORIM

Uyqu kelmas ko'zlarimga
 tunlar bedor bo'zlayman,
Samolarga boqib yorim
 ko'zlaringni izlayman,
Ey, tulporim kel yonimga,
 nomamni elt yoringa,
Sog'inchlarim bisyor erur,
 yetkazgin dildoringa.

Chaqmoqdayin charaqlagan
 oy yuzlardan so'rayman,
Qalbidagi ishq o'tini
 atirgulga o'rayman,
Dilginamni tashna qilgan
 ul yorimni ko'ray man,
Bag'rim to'lib farzandimni
 quchog'imga olay man.

U ham yig'lab zorlanadi,
 faryod chekib yiroqda,
Intizorman deya menga,
 olib ket der firoqdan.
O'tmoqdadir kunlarimiz
 sog'inch, alam, arazda,
Ikkimizning o'rtamizda
 hijron hokim shu tarzda.

Taqdir azal chin bo'lsa gar,
buzilmaydi uyimiz,
Ming ko'ylarga solsin mayli,
sinov deymiz buni biz.
Muhabbatning qudratiga
bosh egadi tog'lar ham,
Farhod Shirin bo'lib nahot
kuyganimiz shuncha kam?!

Maktubimni olib yorim
yetib keldi yonimga,
Farzandlarim orom berdi
sogʻinch ezgan jonimga.
Qalbimizda yashar ekan
chin insoniy muhabbat,
Umrimizni yoritadi
mash'al kabi to abad.

VATAN O‘ZI NIMA?

Vatan o‘zi nima? Bir kaft tuproqmi?
O‘sha tuproq isi senga hamrohmi?
Vatan – uying, joying, bolalik chog‘ing,
Rizq-nasiba bergan dalang, bog‘-rog‘ing.

Yo‘lingga nur sochgan sodiq yo‘ldoshing,
Yashashga zavq berib, silagan boshing,
Undan ketar bo‘lsang, do‘stim, gar yiroq,
O‘rtaydi qalbingni sog‘inch va qiynoq.

Hech bir yurt uning o‘rnin bosolmas,
Faqat vatanfurush buni sezolmas,
Yo‘qotgach, dardiga topmaydi chora,
Foyda bermas unga afsus, oh-zori.

Vatan, ota-makon – bu baxt quyoshing,
Undan kuch oladi har nihol, toshing,
Qalbing o‘z yurtingda topadi orom,
Minnatli oshga hech bo‘lmagin qaram.

SIZGA AYTAR SO‘ZLARIM

Bolaligimdan ertak, rivoyatlar, maqol-u masallarni eshitib ulg‘ayganman. Bugun esa ana shu o‘gitlar mening hayotimga qanchalar ijobiy ta’sir ko‘rsatganini, meni o‘z dunyoqarashiga ega, mustaqil fikrleydigan inson qilib tarbiyalaganini anglagandek bo‘lyapman.

Bugun katta hayot qurshovidaman. Xalq xizmatiga kamarbastaman. Yurtning bolasi qalbiga vatanparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni Vatanga xizmat qilishdek sharaflı burchni ado etishga da’vat etish mening kasbim. Mahalla, ta’lim muassasalari va oilalarda yoshlar bilan bo‘ladigan har bir uchrashuvda bir vaqtlar boboyu buvilarimdan eshitganim yoki kitoblarda o‘qiganim mardlik, jasorat, insoniy g‘oyalar singdirilgan rivoyat, hayotiy hikoyalar aytishni kanda qilmayman. Har bir so‘zim yoshlarning qalbida muhrlanishi uchun eng avvalo, ajdodlarimizning Vatan ozodligi yo‘lida ko‘rsatgan jasoratlarini faxr bilan aytaman.

*«Vatan tarkini bir nafas aylama,
Yana ranji g‘urbat havas aylama».*

Bobokalonimiz Mir Alisher Navoiy yozib qoldirgan ushbu satrlar qarangki, bugun ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan. Mana shunday satrlarni o‘qiganimda buyuk ajdodlarimizga munosib

avlod bo'lishimiz kerakligi haqidagi o'y menga tinchlik bermaydi.

Bugun dunyo sahnida ro'y berayotgan notinchliklar, ularning asosiy ishtirokchisi esa hali oq-u qorani tanishga ulgurmagan yoshlar ekanligi hammamizni taajjubga soladi. Ular orasida bizning ham farzandlarimiz borligi qalbimizni og'ritadi. Ammo ming yillar o'tsa-da, ahamiyatini yo'qotmagan, aksincha, tobora sayqal topib borayotgan qadriyatlarimiz komil inson tarbiyasiga alohida e'tibor bilan qarashga undaydi. Xuddi ana shu qadriyat hamisha meni to'fqinlantiradi, zimmamga sharaflı mas'uliyat olganligimni eslatib turadi.

So'zimni muxtasar qilar ekanman, quyida e'tiboringizga o'zim doim foydalanadigan, qalbidan joy olgan Vatan va vatanparvarlik haqidagi hikmatli so'zlarni havola qilaman.

BUYUKLAR VATAN HAQIDA

Kengash ikki turli bo'lar: biri – til uchida aytilgani, ikkinchisi – yurakdan chiqqani. Til uchida aytilganini shunchaki eshitardim. Yurakdan aytilgan maslahatni esa qalbim qulog'iga quyardim va dilimga joylardim.

Shijoatli kishilarni do'st tut, chunki Tangri taolo jasur kishilarni ardoqlaydi.

Kimning aqli va shijoatini sinov tarozusida tortib ko'rib, boshqalarnikidan ortiqroq ko'rsam, uni tarbiya qilib, amirlik darajasiga ko'tarar edim. So'ngra ko'rsatgan xizmatiga yarasha martabasini yana-da oshirar edim.

Kuch – adolatdadir.

Bir kuni padari buzrukvorimiz – Amir Tarag'ay bahodir ko'p qo'ylarni menga berib, Samarqand bozoriga savdoga yo'lladilar. Qo'ylarning hammasini ming oltinga sotib, pullarni belga bog'lab

sayr qilib yurur edim. Bir yerda xushovoz qalandar odamlarga soʻzlab turgon ekan: qoʻlida qogʻoz-sheʻr bitilgan, u der edi:

– Shul yozuvning qadriga yetib, kim ming oltunga olsa, dunyoning oxiriga yetadi...

Himmatim joʻshib, ming oltunni qalandarga tutqazdim. U menga tikilib turdi-da, soʻng nasl-nasabimni soʻradi. Aytdim. Soʻng tayin qildi:

– Otang oldiga borgʻil, buni otang oldida oʻqi, borgʻuncha ochma...

Qogʻozni keltirib, padari buzrukvorga berdim. Ochib oʻqidilar. Forscha ruboiy ekan – maʼnosi qoʻyidagicha: zulm bilan dunyoda nom qoldirib boʻlmaydi. Jamshid, Sulaymon, Iskandarlar oʻtib ketdi, navbat senga ham yetishi tayin. Dunyoga keldingmi yaxshilik bilan nom qoldir...

Ruboyining muallifi – oʻshal qalandar-alloma shoir Kamol Xoʻjandiy erkan. Ul zotni padari buzrukvorimiz koʻp hurmat qilar erkanlar.

– Barakallo, oʻgʻlim, koʻp dono ishga oltunlarni sarf etibsən. Endi, ming oltungʻa olgʻon ushbu hikmatga qatʼiy rioya qilmoq lozimdur...

Padari buzrukvorning aytqonlarini bosh ustida tutdim.

Amir Temur

Baxtga erishish maqsadida oʻzaro yordam bergan xalq – fazilatli xalqdir.

Abu Nasr Forobiy

Kimning xalqqa foydasi tegib, shu foydasi tu-
fayli halovat topsa, o'sha odam ezgudir.

Yusuf Xos Hojib

Inson tirik ekan o'z Vatani uchun kurashmog'i
lozim.

Odamiy ersang, demagil odami
Onikim, yo'q xalq g'amidin g'ami.

G'urbatda g'arib shodmon o'lmas emish,
El anga shafiqu mehribon bo'lmas emish.
Oltun qafas ichra gar qizil gul butsa,
Bulbulg'a tikandek oshyon bo'lmas emish.

Alisher Navoiy

Hech vaqtda do'stlaring bo'lmasin hayron,
Qo'ldan kelsa qiling dushmanni vayron,
Xaloyiq bir bo'lib yashang mehribon,
Tug'ilgan yer uchun hurmat yaxshiroq.

Berdaq

Har na yaxshilik qilsang, qilki yurt uchun,
O'zingdan orttir-u o'zgaga bermak uchun.

Haydar Xorazmiy

Odam ersang ma'ni bil dona-dona,
Vatan erur senga ikkinchi ona.

Anbar Otin

Ma'lumdirki, dunyoda yashagan har bir kishining
eng ayamlik, qizg'anib saqlaydigan besh narsasi bor-
dir: birinchisi – joni, keyingilari – dini, moli, oilasi, ona
Vatanidir.

Alixonto'ra Sog'unliy

Millat har bir vakilida sharaf-u e'tibor bo'lsa,
o'sha millat sharaf-u e'tiborga loyiq bo'ladi.

Vatan bizning valine'matimiz va murabbiyimizdir,
har bir valine'mat va murabbiyga xizmat qilish lozim,
bas, vatanga xizmat burchdir.

Fitrat

Qul bo'lib nomardga kun ko'rgan
kishi inson emas,
Erk uchun, xalqi uchun qiynalmagan
jon-jon emas.

Saqlamoq yovdan Vatanni senga qarz,
Qarzni qilmoq ado har kimga farz.

Chustiy

Xalqlar irodasi zo'r kuch.

G'afur G'ulom

Jahon tarixida aslo ko'rilmagan mo'jizalar
yaratgan ulug' xalq har ishga qodir.

Oybek

Yurtni obod qilaman degan kishi o'zi obod
bo'ladi.

Abdulla Qahhor

Mening xalqim o'z kindigining qoni to'kilgan
tuproqni o'z onasiday aziz ko'radi.

Hamid Olimjon

Hayot bizni o'tdan olib suvga, suvdan olib o'tga
tashladi. Jazirama sahrolarda sarson-sargardon
kezdik. Yer osti konlarida tirnoq bilan ma'dan
ko'chirishga majbur qilishdi. Tug'ilgan ostonamizdan
olislarga irg'itib tashlashdi. Jondan sevgan
qalamimizni qarsillatib sindirishdi. Lekin
irodamizni sindirolmadilar. Ko'ksimizdan imonimizni,
qon-qonimizga singib ketgan O'zbekiston
mehrini yulib ololmadilar.

Said Ahmad

Faqat aql kuchi bilan, faqat iroda kuchi bilan-
gina odam hamisha yangilanib, panjaralari mustahkamlanib
turadigan ichki tutqunlik asoratidan ozmi-ko'pmi qutilib,
ichki erksizlikka barham berib, haqiqiy erkinlik saltanatiga
erishmogi mumkin.

«Xalq» degan tushuncha tez-tez tilga olinib
tursa-da, hech qachon har jihatdan teng, yaxlit
bir kuchni anglatmaydi. Hamisha xalq bor, olo-
mon bor, avom bor, oriflar bor.

Ozod Sharafiddinov

Dunyoda mantiqsiz hech ish bo'lmaydi,
Tomchi yig'ilmasa jom ham to'lmaydi.
Biz tomchi erurmiz, xalq esa ummon,
Xalq o'lmas, tomchi ham demak, o'lmaydi!

Inson bolasi hamma narsani vaqtincha yo'qotishi
mumkin, lekin mustaqilligini yo'qotsa, dunyoning bar-
cha quvonch va tashvishlari bekordir.

Komil bo'lishga intilgan xalq, albatta yutadi.
Bunday xalqning ozodligi, kelajagi xavf-xatardan
xoli bo'ladi, aniq qilib aytganda, har qanday sha-
roitda o'z haq-huquqini, erkinligini, nomus va
sha'nini himoya qila oladi.

Abdulla Oripov

МУНДАРИЖА

Парвозинг юксак бўлсин!	3
Инсон қалби	5
Жасоратга ундовчи сатрлар	7
Келажакка дадил қадам	9
Сўзбоши ўрнида	13
Ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш – асосий вазифаларимиздан бири	13

Ҳаёт сабоқлари

Тарбиячининг «тарбияси»	16
Мактаб ва лицей ҳаёти	18
Ҳаёт мактаби	18
Полковник берган сабоқ	19
Ғалаба ва мустақил ҳаёт	20
Оила	22
Президент номига мактуб	23
Бўш иш ўринлар ярмаркаси	23
«Шунқорлар» масъулияти	25
Ватанни асл ўғлонлар қўриқлайди!	27
Ҳақназар амаким изтироблари	28
Қалдирғоч қиссаси	32
Тулпор минган болакай	33
Фарғонанинг оши	34
Тошкентлик Оқил ака ҳайрати	34
Пул сочиш ҳам анъанами?	35
Қорақалпоқ тўйи	37
Устозлар ўғити	39

Қатралар

Интизом – бош мезон	40
Адолат тарозиси	40
Бобомерос	41
Соя	41
Ҳасадгўй	41
Ношукр бўлманг	41
Англаш	42
Кибрнинг оқибати	42
Дўстлик	42
Жасоратли йўл	42
Дўстларингдан нолима	43
Тилда эмас, дилда	43
Улар бизлардан эмас	43
Тўрт девор ораси	44
Маънавий дур	44
Ҳаракатдан тўхтаманг!	45
Осмоннинг охирини топдим	45

Шошилма.....	46
Ўзбек журналистлари	46
Қонуният	47
Меҳр	47
Белбоғ	47
Жоҳил одам	47
Эркакнинг баҳоси	47
Рўзғор	48
«Шунқорлар»га таъриф	48
Спорт хумори	49
Спорт жозибаси.....	49
Спорт – бу севги	49
Шундай инсонлар бор	49
Уйғунлик.....	49
Шарафли касб	50
Номутаносиблик	50
Оммавий маданият	50
Ёшлар тарбияси	50
Иллат излаганга.....	51
Келажакни кўра олмаслик.....	51
Она ва алла сеҳри.....	51
Асл буюклик.....	51
Таъсир кучи.....	52
Ютуқ.....	52
Менимча	52
Аждодлар давомчиси.....	52
Асл йигит	53
Инсон бўлиш керак	53
Таъзим	53
Бурч.....	53
Катта жиноят	53
Юрак сўзлаганда созлар жим турар	
«Шунқорлар» беллашуви	54
Отамнинг ўғитлари	56
Меҳр беринг.....	57
Ҳикмат	58
Эй, ўғлон!.....	59
Посбонлар.....	60
Ҳарбийлар	61
Поезд келмоқдадир	62
Жон тулпорим	63
Ватан ўзи нима?.....	65
Сизга айтар сўзларим.....	66
Буюклар Ватан ҳақида.....	68

MUNDARIJA

Parvozing yuksak bo'lsin!	76
Inson qalbi.....	78
Jasoratga undovchi satrlar	80
Kelajakka dadil qadam.....	82
Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash – asosiy vazifalarimizdan biri	86

Hayot saboqlari

Tarbiyachining «tarbiyasi»	89
Maktab va litsey hayoti	91
Hayot maktabi	91
Polkovnik bergan saboq	92
G'alaba va mustaqil hayot.....	93
Oila	95
Prezident nomiga maktub	96
Bo'sh ish o'rinlar yarmarkasi	97
«Shunqorlar» mas'uliyati	98
Vatanni asl o'g'lonlar qo'riqlaydi!	100
Haqnazar amakim iztiroblari.....	102
Qaldirg'och qissasi.....	105
Tulpor mingan bolakay	106
Farg'onaning oshi	107
Toshkentlik Oqil aka hayrati.....	107
Pul sochish ham an'anami?	108
Qoraqalpoq to'yi.....	110
Ustozlar o'giti.....	112

Qatralar

Intizom – bosh mezon	113
Adolat tarozisi.....	113
Bobomeros	114
Soya	114
Hasadgo'y	114
Noshukr bo'lmang.....	114
Anglash	115
Kibrning oqibati.....	115
Do'stlik	115
Jasoratli yo'l	115
Do'stlaringdan nolima.....	116
Tilda emas, dilda	116
Ular bizlardan emas.....	116
To'rt devor orasi.....	117
Ma'naviy dur.....	117
Harakatdan to'xtamang!	118
Osmonning oxirini topdim	118
Shoshilma	119

O'zbek jurnalistlari	119
Qonuniyat	119
Mehr.....	120
Belbog'.....	120
Johil odam.....	120
Erkakning bahosi	120
Ro'zg'or	120
«Shunqorlar»ga ta'rif	121
Sport xumori	122
Sport jozibasi.....	122
Sport – bu sevgi	122
Shunday insonlar bor	122
Uyg'unlik	122
Sharaflı kasb	123
Nomutanosiblik	123
Ommaviy madaniyat.....	123
Yoshlar tarbiyasi.....	123
Illat izlaganga... ..	124
Kelajakni ko'ra olmaslik.....	124
Ona va alla sehri.....	124
Asl buyuklik	124
Ta'sir kuchi	124
Yutuq	125
Menimcha.....	125
Ajdodlar davomchisi	125
Asl yigit	126
Inson bo'lish kerak	126
Ta'zim.....	126
Burch	126
Katta jinoyat.....	126
Yurak so'zlaganda sozlar jim turar	
«Shunqorlar» bellashuvi	127
Otamning o'gitlari	129
Mehr bering.....	130
Hikmat	131
Ey, o'g'lon!	132
Posbonlar	133
Harbiylar	134
Poyezd kelmoqdadir	135
Jon tulporim.....	136
Vatan o'zi nima?	138
Sizga aytar so'zlarim	139
Buyuklar Vatan haqida.....	141

Бадиий-публицистик нашр

ШЕРЗОД ҲИКМАТОВ

«ШУНҚОРЛАР» – ВАТАН ТАЯНЧИ

Тўртинчи нашри

**Муҳаррир
Маъмура ҚУТЛИЕВА**

**Бадиий муҳаррир
Уйғун СОЛИҲОВ**

**Саҳифаловчи
Суннат МУСАМЕДОВ**

**Техник муҳаррир
Умидбек ЯХШИМОВ**

“Noshirlik yog‘dusi” нашриёти

Лицензия рақами: АІ №.

Босишга 12.10.2017 й.да рухсат этилди.

Бичими 84x108 1\32.

Босма тобоғи 4,75. Шартли босма тобоғи 7,98.

Гарнитура «Bookman Old Style». Офсет қоғоз.

Адади 5000 нусха. Буюртма № 103.

Баҳоси келишилган нархда.

“Reliable Print” МЧЖ босмахонасида чоп этилди.

Тошкент шаҳри, Фурқат кўчаси, 2-уй.

25000c

ШЕРЗОД ҲИКМАТОВ

1984 йил Навоий вилояти Хатирчи туманида туғилган.

2001 — 2005 йилларда Самарқанд Олий Ҳарбий Автомобил Қўмондонлик Муҳандислик билим юртини тамомлаган.

Ҳозирда Тошкент шаҳри Чилонзор тумани Мудофаа ишлари бўйича бўлими Чақирилувчиларни ҳарбий хизматга тайёрлаш бўлинмаси бошлиғи.

Муаллифнинг қалбидан ўтган кечинмалари, ҳаётини хулосалари асосида ёзилган қўлингиздаги китоб ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга йўналтирилган.

“Noshirlik yog'dusi”
нашриёти

